נ ס פ ח

מתוך כתבי רבי אברהם אבולעפיה וחוגו

קטעים אוטוביוגרפיים:

קטע מס' 1: מתוך "אוצר עדן גנוז" פורסם ע"י ילינק בבית המדרש כרך שלישי במבוא.

כוונתי היתה בכל מה שכתבתי עד המקום הזה בזה הספר להגיע אל מה שאגלה לך בו פה. והוא שאני האיש הנזכר בהקדמה הראשונה של זה הספר נולדתי בסרקוסט"ה של ארגון אשר במלכות ספרד, וטרם היגמלי, כלומר בעוד הייתי יונק חלב משדי אמי ועם אחי ואחיותי, והעיר ההיא קרובה לארץ מולדתי מהלך שש עשרה פרסאות, וגדלתי על נהר אבר"ה הוא הנהר העובר בשני המקומות הנזכרים פה, ואחל לקרוא מקרא עם הפירוש והדקדוק ר"ל כל התורה שבכתב שהיא כ"ד ספרים לפני אבא מאר"י ז"ל, ואוסף עוד ללמוד קצת משנה וקצת תלמוד לפניו ז"ל שרוב לימודי היה ממנו, ואני בן ח"י שנה והוא מת אצו"ה ו"ק לה"ה אנ"ס. ואני ישבתי בארצי שבה נתגדלתי שנתיים ימים לאחר פטירת אבא מארי ואני בן יוד (20)שנה ורוח ה' העירני והניעני ואצא משם ואבא דרך ישרה לארץ ישראל בים וביבשה ודעתי היה ללכת לנהר סמבטיון ולא יכולתי לעבור מעכ"ו ואלך מפני התגר שגבר בין ישמעאל ועשו ואצא משם ואשוב דרך מלכות יון, אשר שם נשאתי בלכתי ותעירני רוח ה' ואקח את אשתי אתי ואשים פני לבא עד ממי רצוני ללמוד תורה ואני בעיר קפואה קרוב לרומי מהלך חמישה ימים מצאתי שם איש נכבד חכם ונבון ופילוסוף ורופא מומחה ושמו ר' הלל ז"ל ואתחברה אתו ואלמוד לפניו מעט מחכמת הפילוסופיאה ומיד נמתקה לי מאד ואשתדל בידיעתה בכל כוחי ובכל מאדי ואהגה בם יומם ולילה ולא נתקררה דעתי

ומחשבתי עד שלמדתי מורה הנבוכים פעמים רבות וגם למדתיו במקומות הרבה בקפואה לארבעה במקרה ויצאו לתרבות רעה כי נערים בלי מדע היו ועזבתים ובתוכן עשרה ולא הועיל א' מהם אבל הפסידו שני הדרכים הראשון והשני, ובאצריפ"ו ארבעה וגם בם אין מועיל כי הידיעות משונות מאד בבני אדם כ"ש בעמקי החכמה ובסתרי התורה ולא ראיתי בם מי שראוי למסור לו אפילו ראשי פרקים מן האמת כמו שהיא. וברומי לשני זקני העיר ר' צדקיה ור' ישע' בעלי בריתי ז"ל והצליחו בו קצת הצלחה ונפטרו כי זקנים היו הרבה. ובברצלונ"א שנים אחד זקן ושמו ר' קלונימוס ז"ל אדם גדול ואחד בחור משכיל ומבין ונכבד מאד מטובי העיר ושמו ר' יאודה המכונה שלמה והצליח בו הצלחה מעולה. ובבורגוש שנים רב ותלמיד שם הרב ר' משה צינפ"א ז"ל אדם גדול וחכם ונכבד ושם התלמיד ר' שם טוב ג"כ בחור נחמד וטוב אלא שהבחרות מנעו מן הלמוד ולא למד ממנו עמי כי אם קצת קבלות קיצוניות לא הוא ולא רבו. ובמדינת שלום שנים האחד מהם ר' שמואל הנביא שקבל ממני קצת קבלות והשני ר' יוסף גקטיל"א יש' שו' מע' והוא בלי ספק הצליח הצלחה מופלאה במה שלמד לפני והוסיף מכחו ומדעתו הרבה וה' היה עמו. ואמנם בעיר הזאת שאני בה היום ושמה סינים היא מסינ"י מצאתי ששה אנשים ועמי הבאתי השביעי ממנו למדו לפני קצת זמן קצר מאד וכל אחד מהם קבל מה שקבל ממני מעט או הרבה ונפרדו ממני כולם חוץ מאחד והוא בראשון אשר הוא הסבה הראשונה לכל מה שלמד כל אחד ואחד וחביריו מפי ושמו ר' סעדיה בר יצחק סנלמא"פי ז"ל ואחריו החזיק ר' אברהם ב"ר שלום ואחריו החזיק יעקב בנו ואחריו יצחק חברו ואחריו החזיק חבר חברם והיו שלשה מהם בעלי שלוש מדרגות ושלושה מהם בעלי מדרגות אחרות למטה מהן ושם השביעי ר' נטרונאי הצרפתי ז"ל ונעלמה מיד מפני סיבות והוא שמנעוה מהם והיו מהם רצו- ניות והיו מהם טבעיות ומהם מקריות ומהן הכרחיות. ואני בזמן היותי

בן א"ל שנה במדינת ברצלונ"ה העירני ה' משנתי ואלמוד ספר יצירה עם פירושיו ותהי עלי יד ה' ואכתב ספר חכמות מהם וספרי נבואות מופלאים ותחי רוחי בקרבי ורוח ה' הגיע לפי ורוח קדושה נוססה בי ואראה מראות נוראות רבות ונפלאות על ידי מופת ואות ובכללם התקבצו סביבי רוחות קנאות וראיתי דמיונות ושגיאות ונבהלו רעיוני על כי לא מצאתי איש מאישי מיני, שיורני הדרך אשר אלך בה ועל כי הייתי כעוור ממשש בצהרים ט"ו שנה והשטן על ימיני לשטני והייתי משגע ממראה עיני אשר ראיתי לקיים דברי התורה ולהתם הקללה השניה י"ה שנה עד אשר חנני אלוהים עצת מדע ויהי ה' עמי לעזרה משנת א' עד שנת מ"ה להצילני מכל צרה. ובהתחלת שנה אלי"ה (1285) הנביא חפץ ה' בי ויביאני אל היכל הקדש והוא הזמן שבו השלמתי הספר הזה אשר חיברתיו פה במסיני לתלמיד היקר הנכבד הנעים המשכיל המבין החושק לדעת אמיתת התורה התמימה הוא סעדיה הנזכר ראשון לשבעת הנזכרים על אשר ראיתיו שדבק בי לאהבה כדי להיותו בידיו לזכרון לאשר למד לפני מפני היות השכחה מצויה וגם בהיותו בידו ידעתי שיועיל לחביריו הנזכרים תועלת שכלית וגם לדומים להם ברוב מה שכתוב בו וידעתי שלולא המקרים בדמיונות לא היו נפרדים הנזכרים ממני והדמיונות ההם אשר היו סבות פרידתם והתרחקם ממני הן הן אשר היו לי אני סבות אלוהיות להעמידני על מתכונתי ולעמוד בנסיונות יהו מאיר עיני לבבי כי בעבורן שמרתי פי ולשוני וכלמתים מלדבר ולבי מלהרהר ושבתי אל המקום הראוי לשוב אליו ואני שמרתי כריתת הברית והכרתי מה שהיה שלם ממני לפני הזמן הזה ושבחתי לשם ה' אלהי ואלהי אבותי אשר לא עזב חסדו ואמתו בכל עתיו אשר בריתו ברחמיו ואשר נתן כזאת בלב הנחמד ממני בחסדו. ואולם עלה על מחשבתי בראותי הנעימי המתחדשים בעולם להשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם;

קטע מס. 2: מתוך ספר "גן נעול" פרוש לספר יצירה פורסם
ע"י ילינק בבית המדרש כרך שלישי במבוא.

ודע שאני מגלגל לך דברים אלה בתוך דברי מפני שכבר נודע לי מבואר שמה שאמרו רוב חכמי ס"י בדורנו ובמה שעבר מחכמי הגלות לא בארו בו מה שצריך מפני שקצתם לא הורונו דבריהם שהיו מקובלים ממנו וקצתם הורונו שהיו מקובלים ממנו ומסתרי תורה וקצתם פירשוהו על דרך פילוסופית ואלה בקשו לעור עיני פקחים אבל המקובלים האירו עיני העוורים. ואלה שמות מפרשי ספר יצירה אשר ראיתי פירושיהם ובחנתי דעותם בו כפי שינויים והם י"ב פירושים: א' פי' ס"י של ר' סעדיה גאון זצ"ל שחברו בערבי והועתק לעברי ודבריו בו הם, משותפים קצתם על דרך המידות לפי התורה וקצתם על דרך פילוסופית ב' פי' ר' אברהם בן עזרא ז"ל ורובו פילוסופית וקצתו קבלה קצרה ג' דונוש בן תמים וכולו פילוסופיאה ד' ר' שבתאי הרופא והוא משותף משני העינינים. ה' הרב ר' יעקב משגוביא ז"ל וכולו קבלית. ו' הרב ר' עזרא ז"ל וקבלותיו נכונות ומעטות. ז' הרב ר' עזריאל וקבלותיו נסתרות ורבות. ח' הרב ר' יהודה החסיד אשכנזי זצ"ל ונמשך קצת אחרי דברי ר' שבתאי הרופא. ט' הרב ר' אלעזר האשכנזי ז"ל ורוב קבלות עולמות. י' הרב ר' משה בר נחמן זצ"ל ורובו הוריות ואם היותו בקי בפילוסופיאה לא המשיכו על דרכה. י"א הרב ר' יצחק מבדר"ש זצ"ל ופירושו מעולה מכל הפירושים בגלוי רל"א שערים שיסד כל האלפא ביתות לפי דרך בעל ס"י והוציאם לאור בא"ב שלימה... י"ב הרב ר' ברוך מורי בי אשר פירשו גם הוא כולו מגומטר מנוטרק ומצורף ומומר עם כל דרכיו. וגם שמעתי שהרב ר' אלעזר הדרשן אשכנזי פירש בו פליאות מקובלות אך לא הגיע לידי עד היום ואשר אמרו לי לא ידע להגיד לי מה כולל רק אמר שקורין אותו מקובל.

קטע מס. 3: מתוך ספר העדות כתב-יד מינכן 285.

ספר עדות זה הספר הוא הרביעי לפירוש של רזיאל שהוא שלישי לחיבור כי ספר הישר חבר רזיאל תחילה והיה בעיר הר פתרוס בארץ יון וחברו הוא בשנת חמשת אלפים ושלושים ותשע שנה ליצירה והיה הוא בן ט"ל שנה והיא שנת התשיעית להתחלת נבואתו אבל עד השנה ההיא לא חבר ספר שיחסהו לשם נבואה כלל אעפ"י שחבר ספרי חכמות אחרים רבים ומקצתם הם ספרי סתרי הקבלה. ובשנה הט' ההיא עוררהו השם ללכת לרומי רבתי כאשר צוהו בברצלונה בשנת האלה ה' אלפים ובלכתו עבר דרך טרני ונתפש ביד גויים מפני מלשינות שהלשינוהו יהודים ונעשה לו נס ועזרו ה' וניצל ועבר דרך קפואה וחבר שם בשנה העשירית לצאתו מברצלונה ספר שני והוא ס' חיים ובחדש החמישי לניסן שהוא חדש אחד-עשר לתשרי והוא חדש אב בא ברומי בשנה העשירית וייעד ללכת ביום ערובה של ראש השנה לפני האפי-פיור וצוה האפיפיור לכל שוערי ביתו בהיותו בשוריאנו בעיר אחת קרובה לרומי מהלך יום אחד שאם יבא שם רזיאל לדבר את(ו) בשם יהדות כלל שיקחו אותו מיד ולא יראה פניו כלל אבל יוציאוהו חוץ לעיר וישרפוהו באש ושם העצים אחר שער הפנימי מהעיר והודיע(ו) הדבר הזה לרזיאל ולא השגיח בדברי האומרים אבל התבודד וראה מראות וכתבם וחדש אז זה הספר וקראו ס' עדות להיותו עדות בינו ובין השם שהיצילו מיד אויביו כי ביום לכתו לפני האפיפיור נולדו לו שתי פיות ובהכנסו בשער העיר החיצון יצא שליח לקראתו ובשרו שבלילה ההוא מת המבקש את נפשו מיתת מגפה פתאום ביה בליליא קטיל ומת וניצל ונתפס ברומי מן האחים הקטנים ועמד במדרש כ"ח ימים... ויצא ביום ר"ח מרחשון ואני כתבתי זה פה להגיד שבחו של הקב"ה וניסיו ונפלאותיו עם רזיאל ועם עבדיו הנאמנים.

קטע מס. 4: מתוך ספר נר אלוהים כ"י מינכן 10.

כי בנתינת התורה החכים השם את משה ומשה את אהרן... ואנשי כנסת הגדולה מסרו הקבלה לאישים מיוחדים מפני שכבר גברו הצרות ונתמעטו החכמות והנמצאות ביד המיוחדים נמסרה בלתי אות (אם?) פה אל פה כדי להעלימה מפני שרבו הפריצים וקצת מן המיוחדים שבמיוחדים הנמצא אחר זמן ארוך כתב ממנה קצת ברמזים והפתאים אשר היו חכמים בעיניהם עיינו במה שנכתב ממנה ולא הבינו בה והפכו כוונת המחבר ההוא, אחד היה או רבים וחשבו באמתת הקבלה עניינים חדשים אשר בדו מליבם ואשר לא עלו במחשבת המחבר לעולם עד שנמשך העניין הבדוי השקרי ההוא אצל הרואים החיבור השני המזויף כאילו הוא אמת והעלו עניינו בהקדמות כוזבות רבות להבהיל השומע בם עד שהרבה מיראי השם נאבדו בדרכים ההם ולא הצליחו באמתת הדברים עד שאפילו בעניין ארבעה נכנסו לפרדס טעו רבים ולא הבינו כוונת מי שייחדם משאר חכמי ישראל שנכנסו לפרדס גם כן. וכוונת האומר היתה לפי הקבלה שהם ארבעה עניינים שלא ימלט הנכנס לפרדס מאחד מהם והם שלוש רעות וטובה אחת. הרעות מות ושגעון וכפירה והתיחסו גם שלשתם לשלשה מהם... ושלושתם הציצו וניזוקו. והטובה היא קבלת שלום וירידת שלום והתיחסה לר' עקיבא שהוא נכנס בשלום ויצא בשלום במדה שאדם מודד בה מודדין בו, וכבר אמרו שאם כל המידות בטלו, מידה כנגד מדה לא בטלה ורבים מבני אדם קרה להם זה אפילו לחכמים גדולים מהם, שידעו קצת מהדרכים האמיתיים וסמכו עליהם וכשנכנסו ניזוקו, קל וחומר מה שקרה לפתאים אשר לא הכירו שום דרך לבא בגן... על כן המשכיל הרוצה לבא בו אל יבוא בלתי הוראת הנתיבות הידועות אם המורות דרכי השער וכשימסרו בידו כל מפתחות הקבלה אז יוכל לפתוח השערים לכבוד השם ויוכל לומר לשוערים הנמסרים המפתחות בידך פתחו לי שערי צדק אבוא בם אודה יה. ולפיכך אנו כותבים קצת מהוראת הנתיבות וממסירת מפתחי השערים ומצורות ההכנסה בפרדס בע"ה.

קטע מס. 5: שירת שלמה בן יצחק תלמידם של הרמב"ן ושל אבולעפיה.

משוך נא את חסדך / לאברהם עבדך / ויודע סודך / לבל ישוב נכלם
הלא הוא ונכסיו / ספריו עם סוסיו / ויתר תכסיסיו / בתוך זורם כולם
ביד שוטים נמסר / וזה כמה נאסר / ומאכלו נחסר / וארמונו נעלם
ראה נא את עניו / והשביע עדיו / ויתן את פריו / ובמלאתו ישלם.

קטע מס. 6: הקדמה לאחד מספריו שעיקרו נאבד מאתנו.

"ואומר הנני וילמדני באורח משפט... ויעירני כאיש אשר יעור משנתו לחבר דבר מחודש לא חובר בזמני דבר ממנו". והוא הבין שבשורתו תעורר איבה עליו אצל גדולי הדור, חכמיו ומנהיגיו, אך קיבל את הדבר עליו "והכרחתי רצוני והשלחתי ידי במה שהוא למעלה מיכולתי מעט, בראותי דורי קוראים אותי מין ואפיקורוס בעבור שהייתי עובד אלוהים באמת ולא כפי דמיון העם ההולכים בחושך. ובעבור היותם הם ודומיהם נשקעים בתהום היו שמחין כשהיו יכולין להשקיעני גם אני בהבליהם ובמחשך מעשי-הם, אך חלילה לי מעשות זאת כי לא אעזוב דרכי האמת בעד דרכי השקר".

קטע מס. 7: מתוך ספר גן נעול כ"י מינכן 58.

ואומר שכבר קמו עלי אנשים רבים שהם חכמים גדולים מחכמי ישראל במקומות הרבה ויש מהם שהיו בקיאים בראשי פרקים מדרכי הקבלה ויש מהם שלא שמעו ממנה דבר מעולם ויש מהם ששמעוה וגינוה יש מי שמגנה אותה מרוב מעלתה ומעוט שכלו ויש מי שמגלה עדות אמונתו בה וגינה אותה מפני שלא האמין בה וחשב שאינה אמת בשום פנים. ואני איני מגנה אחד מאלה כולם, שאינו פלא שיכחישוה אותם שלא ידעוה ולא שמעוה כלל כי אפילו היודעה והמכירה מספק בה מאד אם היא אמת אם לאו, וזה יקרה

בהכרח טבעה למי שלא הוציא שכלו מן הכח אל הפועל בה. אפילו מי שיצא שכלו בה מן הכח אל הפועל הנבואי, אי אפשר לו להכחיש דבר ממנה בשום פנים.

<u>קטע מס. 8</u>: מתוך ההקדמה לסתרי תורה עפ"י מפתחות כ"י פארמה 141.

ה' הוא יודע וישראל הוא יודע כי הדבר הזה אשר אני עושה לשלוח יד עם קצור שכלי לדבר בסתרי תורה אין זה מרוע לב. ולא לגלות פנים בתורה כמו שיחשבו בני אדם אשר אינם שלימים בשום שלימות מן השלימויות האמיתיות ואינו ג"כ מפני היותי חכם בעיני או מקובל יותר שלם ממי שקדמני מהחכמים המקובלים שלא גילו מה שאני מגלה בסתרי התורה. ואינו ג"כ מפני חשבי שאם לא יתגלה זה על ידי לא היה מתגלה על ידי זולתי ממי שהוא יותר שלם ממני. אבל הביאוני לזה שתי סבות. האחת סבה אלוהית והשניה סבה אנושית, ואמנם סבת(!) האלוהית היא קרבת עת קץ כלו, קרבת זמן גאולת עם ה' וימי צאתם מאפלה לאורה. והסבה האנושית היא חסרון מציאות חכמי חכמת הקבלה היום. וכשנתגלו שתי הסבות הנזכרות לקצת חברים מחכמי אי סקליה אשר מהם שדירתם במסיני והם ר' סעדיה ב"ר יצחק סגלמאסי ור' אברהם ב"ר שלום קומטי(נ)י ור' נתן ב"ר סעדיה חדאר ילה"א ומהם שדירתם בפלרם והם ר' אחיטוב הרופא ב"ר יצחק הרופא ור' דוד הרופא אחיו ור' שלמה החזן ב"ר יכין ור' שלמה הרופא ב"ר דוד ישש"ק. והסכימה דעת שבעת הנרות האלו יחד לחדש להם ולדומים להם מספר מאיר האפלות אשר התמידו בם ימי החכמי הגלות, והוא שראו בליבם שהאור אשר יאיר להם היום על פי חכמת קבלת סתרי התורה והוא האור הנז' בשבעת ימי בראשית והוא שנ' עליו שגנזו הקב"ה לצדיקים לעתיד לבא... והוא שהיה אדם רואה בו מסוף העולם ועד סופו. ואלה החכמים הנז' יצ"ו בראותם מה שראו בכח שפע האור ההוא עם היותו אצלם מעט

בקשו ממני מפתחות לפתוח בם שעריו עד שוב במעט אצלם הרבה ופצרו בי מאד וגזרו עלי בגזרת האהבה אשר ביני לבינם... ואני הצעיר מתלמידי חכמת סתרי התורה בשמעי מפיהם זאת השאלה העמוקה... ואמנם כאשר ראיתי שהתחדש חדוש ענין העולם והוא שחשבו קצת מאנשי חכמי התלמוד המתדמים למי שקדמם מחכמי התוספות המתפארים בקבלה לבטל התלמוד הנק' תורה שבעל-פה על דרך האמת לא כפי הדמיונות ממי שראוי וממי שאינו ראוי אז עבר עלי רוח קנאה וקנאתי לה' אלהי ישראל... והעירתני קנאתי לבא בדרך השלמת נפש חפץ אוהבי הנזכרים בענין החיבור כדי לגלות בו ערות מחשבת רודפי השוא ולהעיר בו חשק אוהבי האמת עד שוב חשקם אור בהיר באור המאיר לב החושקים שבעדו חשקו במה שבקשו להשיגו בשכלם ולהסיר כל מונע אורם הנצחי מהם עד שלא ישאר להם שום מונע מצד הספקות...

<u>קטע מס. 9</u>: מתוך ההקדמה לספר אור השכל כ"י מינכן 92.

אם לא יגדרו המקומות הפרוצים בכח השכל, יתכן שיבואו מזיקים ויזיקו כל צרכם ולא ימצאו מונע מהזיק שהנה נשארה הפרצה בלתי גדר ופרצה קורא לגנב; ומפני שאור השכל הוא הסבה הראשונה הגודרת כל הפרצות, חברתי אני זה החיבור לגדור כל פרצה וקראתי שמו בשם הסיבה הראשונה והוא אור השכל, ובעזרת אור השכל איר בחיבורי זה עיני ליבות המשכילים... ואכוון בזה הספר להועיל המתחילים בעיון השם המפורש ואורה להם דרך ידיעתו עד שיהיה ערך זה החיבור אל ידיעת השם הידוע על דרך הקבלה הנבואית כערך חכמת מעשה בראשית אל מעשה מרכבה...

<u>קטע מס. 10</u>: מתוך ספר גט השמות כ"י אנלו ממוריאול 712.

כל מי שיקרא מקובל שלם צריך שידע על כל פנים חמישה דברים הנזכרים בספר יצירה המכונה לאברהם אבינו ע"ה אשר קיבל משם ועבר. ודע כי זהו סוד מופלג וההה' דברים הנזכרים הם הנקראים צירוף האותיות

והם חקיקה וחציבה ושיקול והמרה וצירוף. כי כן זכרם שם חקקן חצבם שקלן צרפן המירן וזה פירושם. חקיקה היא הספירה כלומר הכתיבה כי כן נקרא הסופר מחוקק. חציבה היא צורת האותיות והבדלתם זו מזו בדברים שיהיו נקראים על אמיתתם עד שיובנו עניניהם. שיקול הוא שיקול ההבנה בהם ושיקול עצמם ג"כ ונכללים תחת זה גימטריאות וחשבונות וכיוצא בהן. המרה היא המרת אות באות ותמורתה וחילופה בעבור אחרת כגון אותיות אחע"ה ודומיהם. גם בכולן כמו כן יש תמורה בהם וזה חכמה מפוארה לעשות בכל מקום כפי הצריך לו, לא להוסיף ולא לגרוע. צירוף הוא לצרף אות אחת באחרת ושלא להמיר מהן כלל כגון אד"ם אמ"ד דמ"א דא"ם מא"ד מד"א וגם זו חכמה מפוארה מאד. ובאלו הדרכים יודעי סתרי תורה לא בזולתם. וכשידע המשכיל המקובל הסוד הנכבד הזה בחמישה ענינים אלה, ידעתי כי ייטבו בעיניו מאד סודות הקבלה הידועים מתוך השמות המשותפים והמסופקים והמושאלים והמוסכמים והנרדפים ומתוך השמות המיוחדים בשם ית' מתוך פעולותיהם גם מתוך השם הנכבד והנורא והמיוחד והמפורש שהוא עליון שבכל השמות והוא מורה על היחוד הנראה גמורה בלי שיתוף. ומן הידוע כי העולם נברא בשם משותף לשלשה ענינים והוא שם אלוהים שכולל השם ית' ושמות המלאכים ושמות המנהיגים השפלים אשר בארץ. ומפני שהיה משותף שהיה לו אפשר לנברא לעמוד עד שנשתתף עמה שם שאינו משותף לדבר בעולם מורה על עצם מיוחד בלי הרכבה בעצמו בשום פנים. ואע"פי שיש סוד גדול על היותו מארבע אותיות המורות על מרכבה וגם הוא נחלק לשני שמות אחד אחד כי אחד שולט על אחד ודע כי הוא (אינו) מפני שניות העצם חלילה וחס אלא מפני הוראת שולטנותו על הנברא בדמיון מרכבה אשר הוא שנים מורגש ומושכל כאשר אמרנו ומורה שני העולמות העוה"ז והעוה"ב ורוכב אחד על שניהם ומושל אחד בכל מעלה ומטה. וזה השם. מיוחד בשתי אותיות ומיוחד בשלש אותיות ומיוחד בארבע אותיות וזה סודו

ודעהו יה יהו יהוה והוא אחד לבדו בין תבין את אשר לפניך יוד הי וו הי ובהיות אותיותיו תשעה שהם תכלית החשבון תוכל להבין הסוד שבו. חי השם אם תהיה מבעלי הקבלה האמיתית ולא תפנה אל רהבים ושטי כזבים, אלו סודות עליונים ואין לרמוז מהם אלא ראשי פרקים ולאנשים ידועים אנשי השם כמ"ש סוד ה' ליריאיו ובריתו להודיעם.

הנני מעיר אותך על הקבלה המסורה ליחידים בד' אותיות השם המיוחד בדברים מועטים יספיקו לאיש בעל שכל. היוד היא הצורה שכל הנתיבים נכללים בה והיא ציור החכמה הקשורה בכח המחשבה. וההה"א כדלי הדולה המים העמוקים מבאר המים החיים וסימן ה' הדולה מים העמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידלנה והאחר הנקרא קו הששה קשור בה והסימן ה"א לכם זרע והוא לשון למאזני הששה על כן אות הוא"ו אחר ה"א. וההה"א האחרונה היא המושכת מן המעין והיא כספוג שסופגת את הכל והיא סוף כל הנתיבים העליונים ותחלת כל הנבראים הגשמיים והסימן כי כל בשמים ובארץ. העמדתיך על כל עיקר ואם אתה מן המשכילים, העיר מחשבותיך ודעת לנפשך ינעם סוד ה' ליריאיו ובריתו להודיעם. סוד סיבה חומרית, סיבה פועלת סיבה צוריית סיבה תכליתית. הם רומזים לארבע אותיות השם. היוד רמז לסיבה חומרית ר"ל חומר הדבר שממנה נתהוו כל הדברים וכל הוויות. ה"א סיבה פועלת שהוציאה הדברים מן הכח אל הפועל והיא ציירה כל הדברים כולם. שהיא היא האומן. וא"ו סיבה צוריית שהוא השם הגדול שנתן צורה לכל הדברים. הא' סיבה תכליתית, היא תכלית כל ההוויות ודי להבין.

<u>קטע מס. 11:</u> על סכנות העיסוק בקבלה: מתוך ספר נר אלוהים.

ודע שכל מי שעובד כח שהוא בלתי ראוי להיות נעבד הוא עובד עבודה זרה. וכל מי שמגלה סתרי תורה למי שאינו הגון להיותם נגלים לו; הוא מגלה עריות. וכל מי שמתקרב אל הייחוד יותר מן הראוי לו הוא הורג

את עצמו שהוא שופך דמים. ורמז אין דורשין בעריות בשלשה הוא סוד ג' של אב"ג ולא במעשה בראשית בב' מפני פחד עבודה זרה בסוד מי שרואה אחד ועוד ראה אחד וטעה ויצא לתרבות רעה בענין אלוהים אחרים שתי הרשויות זהו בשנים. ועל כן היצירה בשנים והוא סוד ב' של אב"ג. ולא במרכבה ביחיד הוא סוד א' של אב"ג מפני סכנת נפשות. אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו זהו משולש כלומר מעוטר בג' כתרים חכמה ובינה ודעת שהם ג' ספירות אב"ג מוסרין לו ראשי פרקים מן השמים.

קטע מס. 12: פילוסופיה ותיאולוגיה, מתוך ספר נר אלוהים.

ואומר כי הפילוסופים אשר חקרו החכמה הטבעית הנקראת מעשה בראשית הנכללת בספר יצירה וחקרו החכמה האלוהית הנקראת מעשה מרכבה הנכללת בשמות הקדושים השיגו (מ) מקצתה ונמנע משכלם מקצתה. ויותר השיגו בטבעיות מן האלוהיות מפני שהטבעיות מושגת בשמות שהם בלתי נקראים קדושים אבל האלוהיות מושגת בקדושים. והקדושים הם בלשון הקודש בלבד והם לא ידעו לשוננו ואנחנו ידענו לשונם ועל זה היה לשוננו קודש ולשונם חול. ואעפ"י שכל הלשונות נכללות תחת עשרים ושתים אותיות כבר נבדלו בצירופם ובהסכמתם ובחר השם באחת מהן והיא בעלת השמות הקדושים המיוחדים לו ולספירות הנאצלות ולהויות ולכוחות הפועלות. והפילוסופים השיגו קצתם בענינים וקצתם לא השיגו כי הם מושגים בשמות בדרכים נחלקים בלשון הקודש כגון נוטריקון וראשי תיבות. וסופי תיבות ותוכי תיבות וגימטר' וצירוף ושיקול ותמורה וכל אלו נרמזים בספר יצירה.

קטע מס. 13: על הסכנות שבחכמת הצירוף מתוך ספר אמרי שפר

דע כי נהר די נור נגיד כנפין מן קדמוהי וצריך המצרף לשמור ולהזהר מפחדו ולכבוד שמו פן יברח ממנו דמו והיה הוא הורג את עצמו אבל אם רץ לבו ישוב למקומו כי מפתח השם בידו והוא עמו.

קטע מס. 14: מתוך כ"י פריס 774.

דע כי תנועת גלגל השכל נמסרה ביד מטטרון וכבר ידעת כי האותיות חקוקות באותו גלגל ומהם רואה ועושה מנהיג בכח עילת העילות ית' והנה בהתנועע גלגל השכל ע"י השכל הפועל והתחיל אדם ליכנס בו ומתעלה בגלגל וחוזר חלילה בדמות סולם ובשעת העלייה באמת יתהפכו לו הרעיונות וישתנו לפניו כל המראות ולא ישאר בידו מכל מה שהיה לו קודם לכן זולתי שישתנה טבעו ותולדתו כמי שנעתק מכח ההרגשה לכח השכל וכמי שנעתק ממהלך אדם למהלך אש לוהט. סוף דבר כל המראות ישתנו והרעיונות יתבלבלו והדמיונות ישתבשו ובאמת כי זה הגלגל הוא מצרף ומבחן כ"ש מצרף לכסף וכור לזהב ובוחן לבות ה'.

קטע מס. 15: מתוך ספר חיי עולם הבא (ג. שלום כתבי-יד בקבלה עמ' 25).

אבל צריך בפרוצס זה של הגלגולים בעיגול להזהר מאד מאד שלא ישנה אות ונקודה ממקומה כי ישתנה האבר ההוא הנברא באות השייך לאבר הזה ממקום בריאותה מגוויתך כפי מה שתשמע... על רעיון זה של תוצאותיה הגופניות של התבוננות בלתי מודרכת ומוטעית: "ואם היה מזכיר את האות וטועה בקריאת האות המוליך על האבר אשר בראש האדם הקורא ח"ו היה ניתק האבר ההוא ומחליף מקומו ומשנה טבעו מיד והיה ניתן לו צורה אחרת והיה האדם בעדו בעל מום ועל כן נחתום שם וה"ו במלת מו"ם כדי להזהיר בזכרו".

קטע מס. 16: מתוך ספר פרדס רימונים של ר' משה קורדוברו שער הצירוף פרק ג'.

פרשו קצת מהקדמונים כי בצירוף וגלגול שם בן ע"ב או שאר השמות אחר התבודדות גדול תיגלה לצדיק הזכאי המשכיל בענינים קצת מחלק בת

קול ר"ל רוח ה׳ ידבר בו ומלתו על לשונו מטעם שהוא מחבר הכוחות ומייחדם ומחלקם איש אל אחיו כמער איש ולויות עד שיושפע עליו רוב השפע ובתנאי שיהיה העוסק בכך כלי המוכן לקבל הרוחניות וראוי לכך שאם לא כן יהפך לאכזר ונהפכו לו סורי הגפן נכריה והקריב אש זרה אשר לא צוה ה׳.

<u>קטע מס. 17</u>: ס׳ יצירה והקבלה הנבואית מתוך ספר נר אלוהים כ"י מינכן 10.

אין לי צורך לדבר בפשטי הספר ולא לפרש ענייניו על צורת שאר פירושי המפרשים אותו כי יש מהם רבים שפרשו זה הספר אשר הוא כולו מיוסד על סתרי התורה ועל סודות היצירה ועל מדרגות המרכבה ועל כל דרכי הנבואה לפי מה שהורגלו לפרש פשטי הכתובים ויש מי שפירשו על דרך העניינים הטבעיים ויש מי שפרשו על דרך משל וחידה. ואמנם המשל הוא בדמות דמיון ורמז להודיע בו דבר אחר. וזה הדרך היא קרובה לדרכי זה יותר מכל הדרכים הנזכרים ואמנם דרך פירושי זה בזה הספר הנכבד הוא על צורה אחת זרה מאד אצל מי שלא הרגיל בעניניה ולא זרה בלבד אלא שהיא קרובה אצלו להכחיש אמתתה ורובם יכחישוהו לגמרי הכחשה גמורה עד שלא היה ראוי להראותו לרבים מן המתחכמים מאנשי תורתנו. ואולם דרכי זאת היא דרך הקבלה האלוהית הנבואית ועל כן הוזרה מעמנו היום בזכות הנבואה בעצמה כי אחר אשר לא ימצא המעיין בספר הזה רב שימסור לו דרכי הקבלה הנבואית בו וגם לא ימצא ספר רומז הדרך ההיא כי אם אחר עיון רב הנה זה יהיה עניין גורם הכחשת האמת על סתריו. ואמנם אני לא מפני זה אמנע מלומר בו מה שהורוני מן השמים על קצת דרכיו והמבין יבין.

<u>קטע מס. 18</u>: הבריאה כאקט של כתיבה אלוהית. מתוך ספר נר אלוהים.

סוד צב-אות שכל צבא סודו אות וכל אות סימן ורמז ליצירה כי כמו שכל סופר בידו עט ובו מוריד טפות מהמר (מהחומר?) הדיו ומצייר ברוחו הצורה אשר יתן בחמרו והיד כמו גלגל חי מניע וקושר הקולמוס המת שהוא כלי לו לשפוך הטפות על הקלף שהוא גוף מוכן לשאת החסר והצורה - כן כמו זה בעצמו עניין היצירה בעליונים ובתחתונים והמבין יבין כי אין רשות לפרש ועל כן הושמו האותיות לסימנים ורמזים לצייר גם חמרי המצי- אות וצורותיהם ומניעיהם ושריהם ופקידיהם ורוחותם ונשמותם ולפיכך נכללה ונקהלה החכמה באותיות ובספירות ובשמות ואלה מורכבים מאלה.

<u>קטע מס. 19</u>: מתוך ספר גן נעול כ"י מינכן 58.

והם חקיקה במישוש האצבעות בעט והעט בדיו עם הלוח: ה׳ פעולות חיצוניות שעליו חוקק האותיות ומחדש מהם בריות חדשות ובונה עולמות ומחריבן עד שאומר דין אהניין לי, וזה הפעל הוא פעל אלהיי כי כמו שהאדם חוקק אותיות שהחמר שלהם הוא הדיו ובאמצעות הקנה (הקולמוס) הוא לוקחו מן הקסת ומצייר בו צורות מתחלפות כך השם חוקק אישים פרטיים בעלי צורות מתחלפות באמצעות הקנה בעל (צ"ל בכל?) הבריות והדיו יורד דרך הצינור לח מן העט מושך אותו מן הקסת ויורה כחץ עד הגיע אל הלוח בחלון תעלומה ונדבק בפנים ונקפה ומתיבש ונתפש ומצטייר מבית עד התגדלו בהעלם ויוצא לאור העולם ונגלה לחיצונים בחיצוניותו ונעלם בפנימיותו כדמות המות שנגלה ניכר ונסתרו נעלם, ומזה תבין סוד העבור כי איני רשאי להרחיב בו יותר מזה מפני פחד האשפ"ה הידוע הנזכרת במשלי בניני הפלטרין...

<u>קטע מס. 20:</u> מתוך ספר שבע נתיבות חכמה, (ילינק פילוסופיה וקבלה ע"מ 17).

האותיות... מורכבים מחומר וצורה בעת שבע נתיבות התורה שנמצאים נכתבים ומקומם על דרך משל הוא הלוח שבו נחקקו והחומר שלהם הוא הדיו וצורת כל אות היא תמונתה... והפועל אותם הוא הסופר הכותב אותם המציירם בלוח והוא הנותן הצורות לכל חלק וחלק מזה החומר הדיוני הנזכר שהוא חומר ראשון לכולם... והעט הוא כלי אמצעי בין הפועל וה-פעול ובאמצעיתו תהיה הצורה של האות מתוקנת גם לפי כח הפועל ולפי תיקון הלוח ולפי יופי החומר והפכו ולפי העט... וכל מה שקרה לדיו, קרה לשכבת זרע בעלת הצורות האנושיות שהוא חומר כל האדם.

<u>קטע מס. 21:</u> צרוף ומוסיקה מתוך ספר גן-נעול.

ועתה אבאר לך איך הוא הצירוף. דע לך שהצירוף דומה לשמע האזניים כי האוזן שומעת הקולות והקולות יצטרפו לפי צורת הניגון וההברה וזה לך העד כינור ונבל שמצטרפים ובצירוף הקולות האוזן שומעת חלוף ותמורה בחבלי אהבה והיתרים (=המיתרים) המוכים ביד ימין ושמאל הם מתנענעים והטעם מתוק לאזניים ומהאזניים עובר הקול אל הלב ומהלב אל הטחול והשמחה מתחדשת באמצעות תענוג חלוף הניגונים ואי אפשר זה לחדשם כי אם בצורת הצירופים. והצירוף כך הוא מכה ביתר (=במיתר) הראשון הנמשל לאות ראשונה בדרך משל ויעבור הימני אל יתר אחד או שניים או שלשה או ארבעה או חמישה יתירות ומהיתר החמישי גלגול ההכאות. ויתחדשו בגלגול ניגונים ונעימות ומתגלגלים (אל) הלב באמצעות האזניים, כך הדבר הזה בצירוף האותיות... והסתרים שנמצאים בגלגולם משמחים הלב שאז הלב יודע את אלוהיו ושמחה נתווסף אליו, הוא שנא' תורת ה' תמימה, משיבת נפש - כשהיא תמימה אז היא משיבת נפש.

<u>קטע מס. 22:</u> ידיעת המשיח וחכמת הגואל כ"י מינכן 285 (עיין: Major Trends in Jewish Mysticism (p. 382

כי זאת החכמה לבדה היא הכלי הקרוב לנבואה יותר משאר חכמות. ואמתת המציאות כשידענה האדם מתוך מה שלמד מן הספרים המורים עליה יקרא חכם. וכשידענה בקבלה שמסר לו מי שידענה על פי השמות או מי שקבלה מפי מקובל, יקרא מבין. אבל מי שידעה מתוך לבו על פי משא ומתן שנושא ונותן בינו לבין עצמו על מה שהגיע לידו מן עניני המציאות, יקרא דעתן. ואמנם מי שידע אמתת המציאות על דרך שנקהלו בלבו אלו הג' עניינים הנזכרים שהם החכמה מרוב לימוד והבינה המקובלת מפי המקו-בלים האמיתיים והדעת מרוב משא ומתן במחשבה, איני אומר שזה האיש יקרא נביא לבד אלא בכל עת שפעל ומהשכל לא התפעל או התפעל ולא השיג שממנו התפעל - אבל אם התפעל והשיג שהתפעל (ממנו) דין הוא אצלי ואצל כל שלם להקרא בשם מורה על היות שמו כשם רבו אם בשם אחד או יותר, ואם בכל שמותיו, מפני שהוא לא נפרד מרבו והנה הוא רבו ורבו הוא שכבר דבק בו דבוק שאי אפשר להפרידו ממנו בשום סבה כי הוא הוא (!) וכמו שרבו הנפרד מכל חומר יקרא תמיד שכל משכיל מושכל אשר שלשתם עניין אחד בו לעולם בפועל כן זה המיוחד בעל השם המיוחד יקרא שבכל בעת שישיג בפועל ואז יהיה מושכל משכיל שכל בפועל כרבו. ואין אז הבדל ביניהם אלא מפני שרבו תכלית מעלתו בעצמו ולא בזולתו מן הנבראים כולם, וזה הגיע אל מעלתו על ידי הנבראים ובאמצעותם.

משמעותם של סתרי תורה:

<u>קטע מס. 23:</u> מתוך ספרי חיי הנפש כ"י מינכן 408.

ועל זה אגיד עניין מלות סתרי תורה ואומר כי עניין סתרי תורה על שני עינינים הם שוים במבטא ונחלקים בפתרון, ושורש שניהם באמת סתר. והוא נסתר שהוא עבר מבנין הקל מהשלמים (הפעלים השלמים) מורה על סתירת

בניין בנוי כגון בית והיכל וכיוצא בהם וכן יורה על סתירה דברים ובאמרם ז"ל שלמה לא דייך שדבריך סותרים את דברי דוד אביך...

... עניין שני והוא עניין הסתרת דבר והעלמתו, אך מה שיבא ממין ההסתרה יבוא במשקל הפעול... ועל זה בא מלת סתרי משותפת לשני העניינים להורות אמתת הכוונה בהם כלומר שהם סתרים וסותרים, והוא שהנסתר דומה להמון כסותר הנגלה ואיננו כן מצד אחד...

לפי זה העניין הנזכר המעולה חייבה החכמה האלוהית אשר התורה נשפעה ממנה כדי לגלות בה מציאותה, שיהיו בה דברים סותרים אילו עם אילו ומסתתרים אילו בתוך אילו... וגם הושמו בתוכה (בתורה) תפוחי זהב גנוזים במשכיות כסף ומרגליות ואבנים טובות נסתרים בחדרי בטנה ונעלמות בהיכלי אותיותיה עד אשר לא ימצאו מטמוניה כי אם למחפשיה באמת, והכוונה בזה להשאיר התורה האמיתית ביד היחידים שהם סגולת המין ומבחר המין האנושי עד שישיג האיש המיוחד משפעה סוד השם המיוחד וסתריו ויקבל מן השם עונג ותענוג הנאה שאין בלתה.

<u>קטע מס. 24</u>: מתוך ספר חיי העולם הבא.

הכון לקראת אלוהיך ישראל. הכן עצמך לייחד לבבך וטהר גופך ובחר לך מקום מיוחד שלא ישמע קולך לשום אדם בעולם והיה יחיד ומיוחד מבלתי אחר ומתבודד ושב במקום אחד בחדר או בעליה ואל תגלה סודך לאדם ואם תוכל תעשהו ביום בבית אפילו מעט עשהו, ואמנם הטוב והישר שתעשהו בלילה והזהר לפנות מחשבותיך מכל הבלי עולם באותה שעה שאתה מכין את עצמך לדבר עם בוראך, ואתה מבקש שיודיעך גבורותיו.

והתעטף בטליתך ושים תפילין בראשך ובידך כדי ירא וחרד מפני השכינה אשר היא עמך אז בעת ההיא ונקה בגדיך ואם תוכל יהיו כולם בגדים לבנים כי כל זה מועיל לכוונת היראה והאהבה מאד מאד. ואם

יהיה בלילה הדלק נרות הרבה עד שיאירו עיניך יפה יפה. ואחר כך תקח בידך דיו ועט ולוח וזה יהיה לך לעד שאתה בא לעבוד את עבודת ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לב. והחל לצרף אותיות מעטות אם רבות והפכם וגלגלם במהירות עד אשר יחם לבבך בגלגוליהם ושים לבך בתנועותם ובמה שתוליד בגלגוליהם. וכשתרגיש בך שכבר חם לבבך מאד מאד בצירופם והבינות מהם בעניינים חדשים אשר לא השגתם בקבלה האנושית ולא ידעת מעצמך מתוך עיון השכל וכבר אתה מוכן לקבל השפע והשפע נשפע עליך ומעורר בדברים זה אחר זה, הכן מחשבותיך האמיתיות לצייר את השם יתברך ואת מלאכיו העליונים לציירם בלבבך כאילו הם בני אדם עומדים או חושבים סביבותיך ואתה ביניהם כמו שליח שהמלך ועבדיו רוצים לשלחו והוא מוכן לשמוע מפיהם דבר מהשליחות אם מהמלך או מעבדיו. ואחר ציור זה כלו הכן שכלך ולבבך להבין במחשבותיך העניינים הרבים אשר יבואו (יביאו?) לך האותיות הנחשבות בלבבך ועיין בכללם ובחלקיהם כמו איש שמגידים לו משל אחד או חידה אחת או חלום אחד או מעיין בספר החכמה בעניין עמוק מהשגתו ופתור העניין אשר תשמע לפתרון עולה ולקרב אשר תוכל, וכפי מה שתבין ממנו תדין בעצמך וגם באחרים לכל מה שיאמרו לך. וזה כלו יהיה לך אחר שתשליך הלוח מידך והקולמוס מאצבעותיך או אחר שיפלו הם בעצמם מתוך רוב מחשבותיך. ודע כי כל מה שיחזק אצלך השפע השכלי הנכבד יחלשו איבריך החיצוניים והפנימיים ויתחיל כל גופך להשתער שערה חזקה עד מאד עד שתחשוב עצמך שעל כל פנים תמות בעת ההיא כי תפרד נפשך מגופך מרוב שמחתה בהשגתה ובהכרתה מה שהכרת ותבחר המות מחיים בדעתך כי זה המות קורה לגוף (בלבד) ובסבת הזה תחיה הנפש תחיית המתים לעולמי עד. ואז תדע שהגעת אל מעלת קבלת השפע ואם תרצה אז לכבד את השם הנכבד לעבדו בחיי הנפש והגוף, הסתר פניך ותתירא מהביט אל אלוהים ואל תקרב הלום של נעליך וכו' ושוב לעניני הגוף וקום משם ואכול מעט ושתה מעט והריח ריח טוב והשב רוחך לנדנה עד זמן אחר ושמח לבך עם חלקך. ודע כי אהבך ה' אלוהיך

המלמד להועיל המלמד לאדם דעת וכשתהיה בקי בענין בחירת חיים זאת ותעשה דבר זה פעמים רבות עד שיעלה הדבר הזה בידיך, חזק ואמץ כח בידך מאד ותבחר עוד בבחירה אחרת עליונה מזאת. תקן עצמך כאשר אמרתי וכוון לבך ונפשך והדבר ממחשבותיך השכליות והתחלתה יהיה להזכיר בכוו-נה שלימה בניגון ישר ונחמד ונעים בניקוד האמיתי של כל אות ואות בשם זה (של ע"ב שמות) והו"ו יל"י סי"ט על"ם מה"ש לל"ה ששה שמות משמות הקדושים בשמונה עשר נשימות עד הגיעך אל סופם שהוא שם מו"ם אם לא יכריחך השפע לפסוק ביניהם כי הקבלה אצלינו היא שהשפע בא לאדם השלם בהגיע אל תשלום פסוק ראשון אחר שהזכיר כ"ד שמות שסימנם דוד"י צח ואדום; קול דוד"י דופק אז אתה רואה דמות נע"ר או דמות ש"ך כי שך בלשון ישמעאל זק"ן והוא מטטרו"ן (כי זקן זקן בגמטר' מטטרון) והוא נער ושמו גם כן חנוך והרמז חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. חבר חנו"ך עם דרכ"ו ותמצא סודו (בגמטר' מטטרון) כי כאשר דרכנו כחו כך כחנו דרכו. ובראותך אותו חזק לבבך והבן דבריו והשמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו הנה שמע שד"י והוא מטטרון ש"ר השמו"ת המדבר מתוך רשו"ת הש"ם. והנה ג"פ כ"ד יש בו ע"ב אותיות. ובדברו ענה לו: דבר אדוני כי שומע עבדך ע"ב ד"ך והוא המלאך המודיעך סוד יהו"ה ושמו גבריאל והוא המדבר מתוך פסוק ראשון של שם הקדוש הנזכר על פיך והוא מראה לך נפלאות הנבואה כי יש לו סוד במראה אליו אתודע בחלום אדברבו כי מרא"ה סוסו (בגימטר') פסו"ק הוא גבריא"ל וגם חלו"ם שנודע עד"י חנו"ך הוא וגם עתה עד"י הנה בשמים עד"י וסהדי במרומים שהקבלה כך היא באמת, ואם ח"ו לא קבלת דבור מפסוק ראשון שהזכרת כראוי שוב עוד מפסוק שני והוא זה נת"ה הא"א יר"ת שא"ה רי"י או"ם וכאן בכוונה מעולה ותהיה הנשימה שתנשום בכל אות ואות נשימה נמשכת אחר הניקוד אשר בה בניגונה והני-גונים כיום חמש לבד והם בסימן נוֹטְרִיקוֹן וזה סידורם אֹ אֵ אִ אָ אֻ ובכל

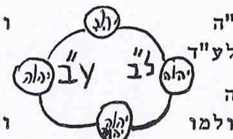
המקומות תזכיר האות האחת כפי הנקודה וכן האותיות המנוקדות כמוה תנשום בה בנשימה שוה... ואחר שתתחיל בהזכרת האות תתחיל להניע לבך וראשך, לבך בציורו מפני שהוא פנימי וראשך בעצמו מפני שהוא חיצוני ונענע ראשך בציור הנקודה אשר באות שאתה מזכירה וזהו דרך הציור של התנועה.

דע כי הנקודה שלמעלה שמה חלם וזהו נקודה לבדה היא למעלה אבל ארבע הנקודות הנשארות הם למטה מהאות וזה אשר למעלה מהאות שהיא הראשונה כשתזכירה באות יו"ד או באות קו"ף בהתחלה, אל תטה ראשך לא לימין ולא לשמאל כלל, לא למעלה ולא למטה אבל ישר את ראשך בשוה כאילו הוא בכף מאזניים כצורה שאתה מדבר עם האדם ארוך כמוך בשווי פנים אל פנים ואח"כ כאשר תמשוך תנועות האות בהזכרה תנוע ראשך למעלה כנגד השמים וסגור עיניך ופתח פיך ויאירו דבריך ונקה גרונך מכל ליחה שלא תפסוק הליחה הזכרות האות מפיך וכפי משך נשמתך תהיה התנועה העליונה למעלה עד שתפסיק הנשימה יחד עם תנועות ראשך. ואם ישאר לך רגע מהזכרה להשלים הנשימה אל תוריד ראשך עד שתשלים הכל ובין כל אות ואות יש לך רשות להמתין ולתקן עצמך ולנשם כשיעור שלש נשימות מנשימות ההזכרה.

<u>קטע מס. 25:</u> תרגילי התבוננות. מתוך ספר חיי העולם הבא.

והנה כבר נשלמו קבלות ההזכרה כלן ובהרגילותיך בה באמת תצליח ותשכיל. ועתה אשוב להודיעך עוד האזכרה האחרונה הנזכרת בשיתוף כללי האיברים עם אותיות השם לפי חמשת דרכי העיגולים ב"ה אשר המובנים מהם שהם שם ה' אלה"י זיוו"י ושם הו"ד מהלל"י ושם כלה"ו יזכוה"ו ושם סמרא"ל ליהו"ד ושם מהמיש"ה ומהיר"ח. אלה השמות החמישה הנכתבים בדרכי העיגולים וכל אחד כלול כ"ד בתי"ם שסוד כת"ב דמ"י ובהם אני משבי"ע דמ"י בשעת ההזכרה והם עדי"ם בשמ"י בשמי"ם עד"י וסודם עב"ד משכי"ל, מלח"ש בקו"ל, ומקב"ל בלח"ש, הדבר בדע"ת בפי ער"ך משקל"ו, מנפש"ו,

ומנפ"ש, וגם מנש"ם בד"ם, ומוס"ר הש"ם בלח"ש, כאש"ר קבל"ו בלח"ש. ומרים קול בספר ומניע תנועות איבריו בכ"ד בתים ומזכיר אות ורואה בספר ונושם ועוד חוזר מהספר וסותם עיניו ומכוון דעתו. והכוונה הראשונה היא שיצייר שיש ארבעה מחנות המשכן סביבו וארבעה דגלי חמדה בצורת עיגולים סובבים המחנה החמישית והיא נפשית ולה דגל כדגל המחנה הלוי"ם שהם האלהי"ם והם כולם דגל"י חמד"ה כשמו והסובבים הם ארבעה בסוד דגל"י חמד"ה ואלו הם הנה אלה שמות הקדושים הארבעה אשר לב וגלגל בתוכם מסבב מבית ומחוץ כלומר מצייר בהרגשות ובדמיון כיוהג (?) מחוץ וע"ס הוא כדמות דגל פנימי מסבב, דגל"י חמד"ה לע"ד

והוא לשם לעד נאמן כי שלשה עדים נאמנים יש לאלוה ית' בעולמו והם תלי וגלגל ולב והם כדמות ב' מלאכים. תלי בעולם כמלך על כסא. גלגל בשנה כמלך במדינה. לב בנפש כמלך במלחמה. והלב בנצחו מלחמתו הוא מלך על כולם ואם ינצחוהו הוא עבד נמכר לכולם והוא מנצח בשכלו כי יש לו שכל, מנצח שבעה כוכבי לכת שהם שד"ם חנכ"ל. והנה האותיות הם מלכי המלכים כולם ומגלגלים הנפשות עם הגופות והם מראה הקשת עגול ועולים ויורדים מסביב בראשי המעגילים ועד סופם ובתוכם אות עשירית מיד תשעה מלאכי מדע שהם תשע אותיות השם ומרובעים מסימן חי חי חי. חברם עד השמות הארבעה הנקראים דגל"י חמד"ה ותמצא ד"ם הדג"ל ח"י וגם דג"ל הד"ם ח"י ח"י ח"י ידוך כמוני היום וממנו תכיר סוד יום יהו"ד הגדול. והנה תדע שדרך האותיות להיותם הם נסתרות זו בתוך זו כדמות נס בתוך נס ובצורת חותם בתוך חותם וגם האותיות מגלים המסתר, (או תנ"ך?) תו"ך צפנס פענח אשר מהם תקבל החכמה ברי"ו אשר בה מפורש הנעלם וגם דהנעלם המפורש(?)

וא"כ האותיות כ"ח הם כח השורש כל חכמה ודעת בלא ספק והם בעצמם חמ"ר הנבוא"ה ונראים במרא"ה הנבוא"ה כאלו הם גופים עבים מדברים לאדם פה אל פה לפי רוב הציור השכלי הנחשב בלב המדבר בם ונראים כאלו מלאכים טהורים חיים מניעים אותם ומלמדים אותם לאדם המגלגל בצורות אופנים אוירים פוחחים בכנפיהם גלגלים והם רוח ברוח, ולפעמים האדם רואה אותם כאלו הם חונים בהרים ונוסעים מהם בפריחה. וההר ההוא אשר האדם רואה אותם שוכנים עליו או נוסעים ממנו התקדש אצל הנביא הרואה אותן ודין הוא עליו לקראותו קדוש מפני אשר ירד עליו השם יהו"ה באש ויקדשהו בסוד (שמות י"ט, כ"ג) הגבל את ההר וקדשתו וההר קודש רוח הקודש ואמנם שם הר הקודש הוא שם המפורש ודע זה. וההי"ר ההוא הוא רי"ו שסודו גבור"ה והוא הגבו"ר עושה מלחמה באויבי ה' שכחי שמו.

והנה אחרי שהאותיות מתגשמות בצורות מלאכ"י השר"ת הידועים מלאכ"ת השי"ר והם הלוי"ם שהם כצורת האלהי"ם, הנה יולידו בקול רנה וצהלה ומלמדים בקול עניני העתידות ודרכים חדשים מתחדשים הנבואה בתורת סו"ד נסתר ונעל"ם ומצווים הם לנביא לכתוב משלים וחידות ולפעול פעולות זרות נראות לבני אדם הבהמיים שהם הפך האמת כענין אשר הלך עבדו ישעיהו ערום ויחף וכיוצא בו עד שיאמרו חסרי המוח ריקי הדעת אויל הנביא משוגע איש הרוח. ואפילו אם תאמר כי ענין ערום ויחף הם משל שראה הנביא ולא ענין שקרה לו באמת הנה בעל כרחך אחרי שכתבו הנביא בספרו מפורש ולא הגיד לנו שהוא משל, יחשבו הפתאים כולם שהם חכמים בעיניהם שהענין כך הוא כפשוטו ויצעקו אל החכם האומר שהיה משל וקראוהו מין ואפיקורוס על שאינו מאמין השקרים אשר הם מאמינים אשר לא היה כוונת השם כדבריו ולא כוונת הנביא בכל מה שיכתוב מהעניינים ההם במשל לדבר מכל זה שחשבו הם וכל זה גרם היות החכמה חותם בתוך חותם נסתרת ועמוקה מאד. הכסילים לא יכירו כוונת החכם מכל מה שעושה ולא יבינו דבר מכל כוונתו בספריו והשתיקה אצלם מעולה מדבריהם.

<u>קטע מס. 26:</u> מתוך ספר חיי העולם הבא, (ג. שלום כתבי יד בקבלה עמ׳ 28–29)

והציור אשר תצייר בשעת ההזכרה לשנות בציור ההוא טבע הגוף אחד מהגופנים לשעתו לבדך או לפני אחרים חשוב בלבך שם הדבר ההוא ואם הוא משתי אותיות כגון י"ם ואתה חפץ להפכו ושם הפכו יבשה חבר י"ם עם יבשה ויהיה ראש וסוף י"ה... (ושאר צירופים משתי המלים הללו) והזכיר בציור זה כל מה שתזכור וככה תאמר תחילה תוך הראש ה׳ וצייר אז תוך ראשך כאלו אתה מעיין ורואה אמצע מחוק (אולי צ"ל מחיך ובמקום ה׳ צ"ל ח׳, וכן הוא הגרסא בכ"י 334 8^0) ונקודתו האמצעית במחשבתך ואתה רואה עליה אות החקוק ששומר מציאות נקודת מחך (מחיך?) ועוד חשוב ותנשם אם תרצה ג׳ נשימות שהם (חסר: נשימה אחת) יוצאת מג׳ מקומות בכל פעם והכל ט׳ נשימות ומיד ימות השטן... שהם היו משטינות בדם האדם והיה דם בהמה. ואמנם סוד נשימה אחת (814), שעך דלת יוד, והוא חותם שני בהיות חותם המחשבה (814) בשני בתים ושם ראיתי דמות השטן (814) ואולי גם אתה תראה ואל תירא ואל תיחת כי איתך אני להצילך נאום ה׳ אשר המית השדים (814) בחותם משיח (814) ממית הדם הרע (814) וגם ממית מידה רעה (814) והוא מת מיד היקרה (814) בכח שלש הנשימות שהן נשימה אחת בשני בתים אשר שניהם שטנים ובהם שמו מיוחד. ועוד חשוב ותזכיר תוך הסוף א׳ ותצייר בדעתך תוך בטנך כאילו נקודה אחת עליה ואות אל"ף שומר אותה (בכ"י אתה) וכשתזכיר אותו העניין הנמצא בתיבות ראשך תוך סוף אל תאריך בהם אבל הזכירם כמי ששאל בנחת לאמר (בכ"י לאחד) מהאות שומר נקודה פלוני שהיא במקום פלוני ועומד מוכן לשמוע מה יענה בהזכרת אות. ואם תשמע הזכרת אות מפיו אל תזכירהו אתה כי הוא הזכירה בעבורך אבל התבשר שכבר ידבר לך כי באחת ידבר אל ושמת לבך. ושוב עוד להזכיר ראש הסוף ל׳ ותצייר כאילו אתה משתכל בבטנך ואל תנשם בין הזכרות מקום

איבריך ובין הזכרת האות ההיא המושלת על האבר הנזכר ההוא ואע"פ שתעמוד מעט בנתיים להאזין יהיה הכל בנשימה אחת ולעולם תהיה ההשלמה הנשימיית (בכ"י ההנשמיית) בהזכרת האות על המקום אשר זכרת... וחשוב בענותו כאלו אתה בעצמך עניית לעצמך וצייר (בכ"י וציור) הדבר... ושוב עוד להזכיר סוף הסוף ו׳ ואל תסיר מחשבתך מן השם בעבור שום דבר בעולם ואפילו אם דלג לפניך כלב או חתול או עכבר או דבר שלא היה עמך בבית שזה פעולת השטן הן שהוא שט במוח ומוליד דבר שאין לו מציאות כלל והוא ממונה על כך. וגם הוא בא לנסותך כדי להטיב לך באחריתך... ואעפ"כ הוא (השטן) מלאך שליח השם ומדבר בעדו ומתפאר בשמו ואתה בא לקחת ממשלתו מידו וההויה היא אתו ואתה מבקש להסיר עטרת ממלכתו ותפארתו מעל לראשו ולהשימה בראשך ולאבדו מן העולם ואיך לא יחדש (יתחדש בכ"י) תחבולות לפניך להבהילך עד שתנוס לפניו ותניח לו מערכתו אבל אל תירא מפניו כי יהוה אתך... (ועוד משפט ההתבוננות כסדרה על הראש התוך וכו׳ ובה ג"כ פקודה להתבונן בטבור) חשוב כאילו ג׳ נקודות בבטנך פנים שהיא נקודת טבורך...

<u>קטע מס. 27:</u> עניין הגולם – תהליך מיסטי. מתוך ספר נר אלוהים.

ואל יעלה במחשבתך שגעון חוקרי ספר יצירה כדי לקרא עגלא תליתאה שהמבקשים לעשות כן – עגלים הם. ואם רבא ברא גברא ושב לעפרו יש לו סוד ואינו כפשוטו ואשר היה עושה כן במעילי יומא דשבתא. לסוד גדול נאמר. שאין המשכיל ראוי להיות כסכל שאין לו מאזני שכל לשקול בהם האמת ופתי יאמין לכל דבר וערום יבין לאשורו ולא יאמין עד שיבין מה מאמין. ואם אמונת הדבר ההוא בלתי אפשרות תבונה (אז) והוא חיוב אמונה יאמין וידום, ואם הוא באפשרות תבונה יחקור עד שיבין ואם חקר ולא הבין אינו חיוב תורה, יזהר מהאמין הבלים. ואם היו האומרים הדבר חכמים, ידע שלסוד אמרו מה שאמרו ובמשל ובחידה דברו כי הנה

פתאום רבים יאמינו ענין הבריאה ההוא כפשוטו ולא ירצו להאמין כי אם אדם בורא נפשות רבות קיימות לעד הוא יותר מעולה מבריאת גופים הוים לשעתם ונפסדים מיד.

קטע מס. 28: נגד חסידים קיצוניים של הרמב"ם, מתוך ספר אור השכל כ"י מינכן 92 דף 43-46 בסוד בלבול הדתות.

וכאשר עשהו (הרמב"ם את המורה) לא עשהו בלשוננו אבל באת סבה והעתיקוהו שני מעתיקים בלשון הקודש ולמדוהו תלמידים רבים הנקראים במשל שועלים קטנים מחבלים כרמים במקומות רבים, והרבה מהם בקשו להפוך כוונת הרב ולא יכלו ובדו על דתו ועל כוונתו ועל ספרו דברים זרים מלבם ויחסום לו ולספרו והרבה מהם אשר שמענום ולא ימצאו בספרו עליהם אפילו רמז רחוק מאד וכל שכן קרוב וכל שכן שלא ימצא בו דבר מבואר ממה שחשבוהו אשר עליו חשדוהו ולא עיינו בספרו עיון הראוי לעיין בו ואשר ציוונו לעשותו בצוואתו ר"ל להשיב פרקיו זה על זה ולבאר כל מלה שבאה בתוך הדברים ואעפ"י שאינה מענין הפרק אז היו משיגים כוונתו כולה בכל מה שכללו החיבור הקדוש ההוא אבל הם דנו דינין בתחילת המח-שבה וטעו והטעו זולתם בדעתם הרעה וכאילו נראה הוא ואעפ"י שאינו כן באמת שהם הזיקו שם הרב והם לא הועילו עצמם בזה ונשאר הנזק כולו עמם לא עמו ז"ל ולא עם המקובלים מאמתת מאמרי ספרי האלוהיי כי הוא והם נפשם הצילו ודי לו ולהם בזה שכוונתו וכוונתם דבר אחד. ואני התלמיד הקטן המקובל מספרו על פי רבותי השלמים ז"ל כוונתי בזה החבור להסיר הדעות הרעות מלב הלומדים ספרי (אולי ספרו?) הנכבד.

קטע מס. 29: על שם אהו"י כשם קדמון מתוך ספר אור השכל כ"י מינכן 92.

וידעתי שתשאלני ותאמר אחר שהדבר כך (שאותיות אהו"י הן עיקר שם המיוחד) מפני מה לא היה שם אהו"י מורה שהוא שם המיוחד? דע שכן

היה ראוי אבל מפני שהשם רצה להעלים שמו כדי לבחון בו לבות המשכילים ולצרוף ולברר וללבן בו כח שכלם, היה הכרח לכסותו ולהסתירו ולהעלימו. והורכב על זה מאותיות ההעלמה, ולא היה נעלם תכלית העלם אפילו המשכי-לים בעיינם אליו לא היו יכולים להשיג ממנו שום דבר והיה השם נמצא אצלם על דרך מקובל לא על דרך מושכל, אבל היה מוכרח שיהיה משותף בין שתי קצוות כדי להשלים בו שני מיני בני אדם שנ' עליהם אדם ובהמה תושיע ה', והם סכלים ושכלים אלה בכח עיונם בשם ואלה בקבלם עליהם שהוא נמצא. והכסילים נאסרה עליהם הזכרתו והם לא יזכירוהו עוד בשמם. (אולי צ"ל לא יזכירוהו עוד בשמו?) והמשכילים הותרה להם הזכרתו ושמחו מאד בדעתם דרכיה... ואחר שהדבר כן, הנה היתה שם סיבה להעלימו וסבה לגלותו. ואילו היה אהו"י שם קבוע והיה צורך להודיע שאלה הארבעה הם האותיות המשמשות עם כל נקוד, היו הכסילים תמהים ואומרין שזה לא יתכן שיהיה השם מורה על אותיותיו שהם שמשים לזולתם שלא היו מכירים מעלת זה הענין האמיתי העליון, על כן הוצרך לגלות זה בצורות אחרות בלתי מובנות לפתאים ומובנות לחכמים.

קטע מס. 30: מתוך ספר אור השכל דף 40.

ואם יאמר האומר אמת היה (שאומה זו נבחרה ראשונה) אבל ראה האומה בלתי ראויה לאותה המעלה והחליפה באומה אחרת והחליף חקיה ומצוותיה והמיר מכתבה, הנה האומר דבר זה הוא בעצמו מודה על מעלתה ועל מעלת לשונה ועל מעלת מכתבה בעל כרחו ואחר שהודה על העיקר בא והקשה עליו מפני ראותו חסרון בשלושת המעלות הנזכרות היום ממנו. וגם אנו לא נקשה עליו בענין החסרון המורגש... גם אנו נודה על האמת שהיום שלושת המעלות חסרות ממנו אבל לא על דרך חילוף אחת מהן באחרת כך הדבר דומה למי שהיה אצלו מרגלית נחמדת והיה רוצה להנחילה לבנו ובתוך הזמן שהיה מורה לבנו דרכי העשר כדי שיכיר מעלת המרגלית ותהיה

נחמדת בעיניו כמו שהיא חמודה בעיני אביו, בא הבן והכעיס את אביו. מה עשה האב? לא רצה לתת המרגלית ביד אדם כדי שלא ימסר בנו ירושתו אם ישוב וירצה את אביו, אבל השליכה בבור כי אמר אם לא ישוב בני איני רוצה שירשנה ואם ישוב איני רוצה שיפסידנה וכל עוד שלא ישוב תהיה גנוזה בבור וכשישוב מיד אעלנה מן הבור ואתננה לו. וכל עוד שלא שב היו באים עבדי אביו והיו מכעיסין את הבן בכל יום ויום וכל אחד מהן היה מתפאר שאדניו נתן לו המרגלית והבן לא היה חושש כי לא בו (אין בו??) דעת. אחר זמן כ"כ הכעיסוהו עד ששב ומחל לו אביו והעלה המרגלית מן הבור ונתנה לו. כשראו עבדי אביו כך מיד נפלו על פניהם ובושו משקריהם לפני הבן והיה להם הרבה לעשות עמו עד שימחול להם הכעס שהכ-עיסוהו ברוב פיוסים. כך קרא לנו עם האומרים שהשם החליפנו בם שאין לנו פה להשיב כל זמן שאנו בלתי מרצים את השם באשר חטאנו לו ואולם בשובינו ובהשיבו גם הוא את שבותינו, יבושו מביישנו מפנינו... ומפני שאין אנו עדיין היום באותה המדרגה שאנו מצפים לעלות אליה בכל יום, עדין המחלוקת במקומה עומדת למי החמדה והאמת הלנו אם לצרינו עד יבוא המכריע הדולה המרגלית מהבור ניתננה לאשר יחפוץ, לנו או להם ואז יתברר האמת בתכלית הבירור ותשוב החמדה לבעליה הראויים ליישר אותה הנקראים בנים ליי׳ ותסור הקנאה והקטטה והמחלוקת והשנאה ותבטלנה המחשבות המדומות ויראה כל איש ואיש את כל אחד ואחד מאישי המין כאילו הוא חבירו וחבירו הוא עצמו עמו שאדם רואה כל אבר ואבר מאבריו שהאחד הוא זולתו, וכל חלק מהם אצלו הוא הכל.

<u>קטע מס. 31:</u> מתוך ספר אור השכל כ"י מינכן 92, דף 63.

כבר חשבו חכמים רבים שמפני שהלשונות הסכמיות והכתב גם כן מוסכם וכן הניקוד שלא יתכן מפני זה שיוכל אדם לשנות חלק מחלקי הטבע הכללי בשום עת מן העתים לא בשם ולא בזולת שם. ואמנם מה שבא מזה

בכתוב או בקבלה בא בצורת משל על דרך שיבינו ממנו החכמים מה שראוי להבינו והוא הנמשל ויחשבוהו הפתאים כפשוטו מפני שאין בם יכולת להשיג כל דבר על בוריו כי מפני שבני אדם שלשה והם חכמים וסכלים ובינוניים ולא יתכן למי שכותב דבר להודיעו לאנשי דורו בכלל וגם לבאים אחריו שיכתוב מה שיכתוב על דרך שתשוה דעת החכם והסכל בו, הוכרח בעל השכל הכותב לכתוב דבר המספיק לכל איש ברוב, כפי מה שהוא וע"כ היה בהסכמה להתקיים ולפעמים השתנה עפ"י רבים וזו הטענה בעצמה כבר האמנתיה אני וטענתיה לזולתי לפי דעתי סוד השם ית׳ ר"ל שם בן ד׳ אותיות והמורכבים ממנו. ואמנם אחר שקבלתי מהשם מה שקבלתיו ראיתי שהטענה הנזכרת הביא(ה) אל בעליה לטעון חלשת השגת השכל והייתי חושב שמה שגוזר השכל האנושי כאשר הוא יכול להשיג קצת המושכלות דיין הוא שישיג אלה אשר הדמיון גוזר מניעתם וגם יחשוב חושב שזה משג בשכל נסיהו ונודיע לו שהשכל האנושי יש לו גבול יעמד אצלו ולא יעברנהו ואם יחשוב לעברו יתבלבל ותשוב השגתו דמיונית בהכרח. ועל כן אין ראוי להכחיש המקובל התוריי עד שיבוא מופת מושכל שיכחישנו בהכרח. וזה שכבר כל משכיל שלא יתכן מופת מושכל להכחיש מופת מושכל כי המופתים המושכלים הם אמת ודבריהם אמת והם אשר נולדו מתבניות ההיקש האמיתיות בשני הקדמות צודקות לפחות בתולדה אמיתית, כאמרך על דרך משל כל אדם חי וכל חי מרגיש ואם כן כל אדם מרגיש וזה מופת מושכל לא יכחישנו שום משכיל - וכן אם יאמר לך אדם כל לשון מוסכם וכל מוסכם לא ישנה הטבע ואם כן כל לשון לא ישנה הטבע, וזה מופת אחר שיתבאר במופת שכל לשון מוסכם, אבל היות כל מוסכם בלתי משנה הטבע זה מושכל ראשון ולא יצטרך למופת. הנה זה כולו אמת אבל מה שהתאמת אצלנו אשר אמרנו עליו שלא עלה ביד אדם על דרך זולת הנביא ולא כל נביא אלא הידוע אשר נזכר עליו זה הכח המופלא הוא שאמרנו בהדבק שכלו המתפעל עם השכל הפועל בו יוליד מדע

מחודש אצל הנביא שלא היה נמצא בו בפעל כי אם בכח ובעת ההדבקות יצא מה שהיה בכח אל הפעל וחדש בו חלק ודמה זה מצד אחד לשנוי הטבע מפני שהטבע הוא ברוב או במה שהוא דומה לכל או לרוב נוסף בו גם כן מפני שכלו שכל פועל בפעל דומה לחלק הכולל הכל. ובהיות שכל האדם משכיל כל המושכלות שתחתיו כולל את כולם. ואז יתכן לקבל שפע מכח השפע ההוא יוכל גם הוא לתת צורה חלקיית בחומר חלקיי בדמות פעל הטבע המתפעל בהוויה ובהפסד בצורה חלקיית קצת זמן, ומפני שהטבע הכללי קיים יאריכו עניני פעולותיו החלקיות זמן יותר ארוך ממה שהאריך פעל שכל הנביא שהוא לא יעמוד עמו תמיד. ועל כן ראוי לייחס הפעל ההוא המשתנה על פי שכל הנביא אל מי שהיה סבה ראשונה לשנוי ההוא שהוא השם ומפני שהנביא לא ישיג את השם אלא מתוך ידיעת השם כמו שהפילוסוף השלם לא ישיג את השם אלא מתוך מעשיו, יחסנו אנחנו וכל מי שקדם לנו בהסכמה שוה זה הפעל האישי המשתנה מדרכי הטבע המיני אל שם השם ואמרנו שבכח השם עשה הנביא מה שעשה והשם הוא אחד ושמו אחד. וזה דבר שלא יושג בהרגש ולא בדמיון ולא במושכל ראשון אבל יושכל אחר מופתים רבים מושכלים ויש לנו טענות רבות ברורות ומושכלות שהיינו יכולים לאמת בם מה שאמרנו והוא על דרך ספור אבל לא נכתב זה החבור על כוונת(ו) בו אלא שכוונתנו בו לכתוב הענין המקובל ולמסרו בקבלה ואעפ"י שכבר השכלנוהו גם כך שהוא כך ואי אפשר להיות זולתו אחר שקובל וגם הושכל ועל כן נכתוב ממנו המקובל ואם יזכו גם כן החכמים והמשכילים יבינו ולא יבינו כל הרשעים. והרוצה לבחון יחקור ויצא ואחר זה תדע כי הכחות הכלליות אשר בכל המציאות הם י' ספירות בלי מה וסודם י' שמות בסבוב י"ה והם הנזכרות אשר כתבנום. וידוע כי חצי י' הוא ה' ובחבור מה שקדם אל ה' עמה תמצא י"ה ובמלואו הוא יוד הא' והיה הנמצא המחובר הוד אות ויהיה הסוד דוד האו והנה החשוק נותן החשק בלב החושק והעד אהוב הוא. ומפני שבין שני אוהבים שני חלקי אהבה שהיא שבה דבר אחד

בצאתה לפעל הורכב השם בשני החלקים והם שתוף אהבה אלוהית שכלית עם אהבה אנושית שכלית והיא אחת כמו שממנו כולל אח"ד אח"ד מפני חיבור מציאות האנושי עם המציאות האלוהי בעת ההשגה השווה עם השכל עד היותו היא והוא דבר אחד, וזה הוא כחו של האדם שיוכל לשקור החלק התחתון וידבק בעליון וירד העליון ונושק את הדבר העולה לקראתו בדמות החתן המנשק את כלתו בפעל מרוב חשק אמתי מיוחד לתענוג שניהם מכח השם.

ענין הג', איכות הקשר והיתר. דע שהיודע את השם צריך שידע שם העצם שבו נקרא ביום בריתו ויקשרנו עם השם המפורש אשר הוא גם כן שם העצם ויש ממנו חלקים, ויש ממנו כללים ויש בראש ויש בתוך ויש בסוף, בראש כענין ויקרא משה להושע בן נון יהושע שקשר לו כתר השם בראשו, ובתוך כעין אברהם שהוסיף לו השם ה' שהוא סוף הכתר והיה מה שם תוך וסוף ולאברהם תוך קרוב לסוף ובסוף אליה שהוא שלם אליהו וסופו שהוא קשר ו' של שם עמו וכן נביאים רבים, וכפי הצורה הזו צריך לחבר ולהמיר שם בשם ולחדש ענין לקשור ההתר ולהתיר ההקשר בשמות הידועים בהתגלגלם עם י"ב מזלות ועם ז' כוכבים ועם ג' יסודות עד שיתפשט הקושר והמתיר מחמר האסור והמותר וילבש צורה מחדש בו אסור והיתר.

<u>קטע מס. 32:</u> מתוך ספר אור השכל כ"י מינכן דף 62 ואילך.

חלק סימן ה', ענין ג', סימן ר' כולל שות'ף שתוף האות עם ה-ניקוד. כבר התבאר לך שהאות כחמר והניקוד כרוח המניע את החומר וההשגה בכוונת המתנועע והמניע היא בשכל והוא הפועל ברוח ובחמר והתענוג שמקבל המשיג במה שהשיג היא התכלית ואלו הן ארבע סבות הנמצאות לכל פעל נמצא כפעל והנה החמר הוא הסבה הפחותה מארבעתן. והתכלית היא הסבה המעולה מהן. והפועל קרוב אל התכלית והצורה קרובה אל החמר וזו הדרך כבר התבארה במופתים מושכלים בספרי החכמות המופתיות.

ועל כן לא נאריך בענינים פה. אבל נבאר פה כוונתינו באותיות ובנקודם בכלל זה לפי קצור זה החבור. ונאמ' כי האות באמתת מציאותו הוא פעל אחד והיה חמרו הקרוב הוא הדיו ובהיות הדיו בקסת הוא מוכן בכל חלק ממנו לקבל צורות כל האותיות שאעפ"י שהכנתו גם כן היא לקבל צורות רבות אחרות בלתי אלו שלנו אנחנו לא נשגיה עתה לדבר בם כי כוונתנו לאותיות שלנו ולנקודם וללשונינו. ואין לדיו חלק מיוחד. לומ' א עליו מזה החלק יצוייר א' ומזה האחד י' וכיוצא בם אבל החלק שהוא מוכן לקבל צורת אחרת מהאותיות הוא החלק כמו כן בעצמו המוכן לקבל כל הצורות אחת אחת. אלא שאחר שקבל זה החלק זו הצורה נשלם בחלק ההוא להקרא אות מורכב מחמר וצורה ועל כן לא הדיו יקרא אות אבל יקרא חמר האות אבל האות מפני שאין לו מציאות בלתי החמר אין לו שם אמתי. והנה עם כל זה אות הוא שם המין לא שם האיש לבד. וכל מין כולל אישים פרטים ועל כן אא בתת הפועל צורת אות א בחלק מחלקי החומר הדיוני יקרא לו מיד שם פרטי נוסף על השם הכללי ואז האות בעל שני שמות. שמו האחד הכללי אות מצוי בפעל ושמו השני פרטי. אלף על דרך משל. ואם כן שמו הפרטי הוא אשר הבדילו מהכלל והוא אצל הכלל כצורה לחמר במקרה מפני שהכלל קיים והפרט הוה ונפסד. והקיים הוא העצם. וההוה דהנפסד הוא המקרה; ר"ל שקרה לו מקרה ההויה ומקרה ההפסד. והפועל צורות אות בדיו הוא אשר הוציא מה שהיה בכח אל פעל והוא הסופר הכותב בקולמוס. והיה הענ' כמו כלי אמצעי ביניהם שבו תקן הסופר צורת האות כפי כחו ורצונו. והתכלית היא שיבין הרואה הקורא כוונת הכותב עד שישיג על יד זה הפועל מה שהיה בלבו ובעת השיג המשיג דבר נשלמה כוונת הפועל וכבר הגיע אל תכליתה ואחר שהדבר כן אם לא תושג כוונת הפועל לא נשלמה כוונתו ולא הגיע אל התכלית האחרונה אשר היא המכוונת באמת. וכפני שתגיע התכלית ההיא הורה השכל לסופר המשכיל להוסיף צורה על צורה כדי להשלים כוונתו ולתת כח קרוב וחזק למעיין

להבין מהרה כוונתו. והוא ענין התנועה המקרית הנוספת על האות או אמור התנועה הרצונית וזה כדי להעתיק מה שהוא חקוק על ספר מהספרים ממקומו ולחקקו עוד בלב המעין בו.

וידוע שהאותיות אין להם תנועה בעצמם ועל כן נתן הטבע על פי השכל כחות בכלל הפה להמציא האותיות במבטא בדמות מציאותם הנמצא בספר והושמו לאותיות נקודות מורות על תנועתם במבטא בהתעתקם מן הספר אל הפה ואם כן המתנועעים בעצם הם אותיות הפה ובמקרה הם אותיות הספר. והשתתף אל זה הכרח מקום התנועות החלקיות כי לא יתנועע שום [illegible]ועע בלתי מקום ובלתי זמן וחלקי המקום הם הרחוקים. וחלקי הזמן הם הסבובים הנחשבים הפקודים בשנים ובחדשים ובימים והדומים להם ומפני הרחוקים צריך האדם לדעת כמה יאריך במבטא כל אות ואות וזהו סוד ההזכרה. ומפני שאלה כולם הם צריכים ענין ארוך אקצרם במסירת קבלה לבד. ואע"פ שהייתי יכול לתת טעם לכל אות נזכרת מפני מה תאריך זו כזו או יותר מזו או זו פחות מזו אבל צורת הקבלה מספקת להזכרה כי מי שהוא חכם הוא יבין מדעתו

ואחר זה עיין מאד בצורת הבטוי

בשעה שתרצה להזכיר את השם הנכבד הזה חקוק למעלה בנקודו קשט עצמך ותתבודד במקום מיוחד שלא ישמע קולך לזולתך וטהר לבך ונפשך מכל מחשבות העולם הזה. חשוב שבאותה שעה תפרד נפשך מגופך ותמות מן העולם הזה ותחיה לעולם הבא אשר הוא מקור החיים הנמצאים המפוזרים בכל חי והוא השכל שהוא מקור כל חכמה ובינה ודעת. והוא בדמות מלך מלכים אשר הכל יראים ממנו יראה גדולה מאד. והנה יראת המשיג היא כפולה שהיא יראת מעלה ויראת אהבה. וכשבאה דעתך להדבק בדעתו הנותנת בך

דעת צריכה דעתך להסיר מעליה עול כל הדיעות הזרות זולת דעתו המשתפים בינך ובינו על פי שמו הנכבד והנורא ועל כן אתה צריך לדעת דמות מבטאו וזהו ציורו כשתתחיל להזכיר אות א׳ באיזה ניקוד שתזכירהו מפני שהוא מורה על סוד היחוד אל תאריך בו כי אם לפי שיעור נשימה אחת ולא תפ־סיק בנשימה ההיא שום הפסק בעולם עד שתשלים ביטויו. ותאריך בנשימה ההיא המיוחדת כפי שיעור כח אריכות נשימתך האחת בכל מה שתוכל להאריך בה ונגן בא׳ וגם בכל אות שתזכיר באימה וביראה ובפחד עד שתוף שמחת הנפש בהשגתה שהיא גדולה וצורת הניגון בכל אות ואות תהיה בדמות הנקוד. והוא שתהיה כחלם למעלה. וכשתתחיל בהזכרתו תכוון פניך אל פני המזרח לא למטה ולא למעלה ואתה יושב מעוטף בבגדים לבנים מכובסים טהורים או חדשים על כל בגדיך או טליתך וראשך מכותר בתפילין לפני המזרח שמשם האור יוצא לעולם ולך חמש קצות להניע בם ראשך ובחלם תתחיל מאמצע המזרח וזכך רעיונך ותעלה ראשך עם הנשימה מעט מעט עד שתשלים וראשך למעלה ואחר שתשלם השתחווה עד הארץ פעם אחת ולא תבדיל בין נשימה הא׳ לנשמת האות הדבק בו כי אם נשימה אחת קצרה או ארוכה. אך בין האות של השם ובין הא׳ בישרים או בין הא׳ לאות השם בהפוכים יש לך יכולת להנשים ב׳ נשימות בלי מבטא ולא יותר ובתשלום כל טור וטור יש לך רשות להנשים ה׳ נשימות לבו ולא יותר אבל פחות מן ה׳ הרשות בידך. ואם שנית או טעית בטור מזה הסדר שוב אל ראש הטור ההוא עד שתאמרהו כראוי ובדמות החלם הנמשך למעלה נגן בחרק הנמשך למטה ומושך כח העליון להדביקו בך. ובשרק לא למעלה ולא למטה אלא משיכה אמצעית כנגד הפנים האמצעיים. ובצרי תמשיך ראשך מהשמאל אל הימין ובקמץ מהימין אל השמאל שלא תוכל לסבלו. ואפילו ההזכרה תשמע הדבר בכל אותו להזכיר עוד פעם אחת בדמות רצא ושוב. שעל דבר זה נכרת ברית. ומה אוסיף להודיעך שכבר ידוע הוא שאם אתה חכם מן הרמוז תבין

הסדר כלו. ואם תרגיש בכך ששכלך חלוש בחכמה או בקבלה או רעיוניך חזקים בהבלי הזמן אל תזכיר את השם פן תוסיף לחטוא ודע שבין דף של יו"ד לדף של ה׳ תוכל להנשים כ"ה נשימות לא יותר ובלבד שלא תפסיק בינתיים לא בדבור ולא במחשבה וכן בין ה׳ לו׳ ובין ו׳ לה׳. רק פחות מכ"ה בין דף לדף תוכל להנשים. ואחר שרמזתי לך זה אודיעך עוד סוף השם העגול המעושר שאם תרצה להתחיל בו לפי הצורות הנזכרות הרשות בידך והם י׳ שמות הקדש שלמים וזו היא צורת אותיותיו ונקודם. י׳ מתגלגל בנקודים אבל הו׳ה עומדים ונזכרים אחר הזכרת ה׳ יודיך מנוקים והנשימות שוות לראשונות מאות י׳ לתיבות הו׳ה וכלל השם השוה לטור. והבן זה כמה שכבר נכתב למעלה הנה כבר קצרתי לך סוד מבטא השם וסדריו בתכלית הקצור לפי הצריך.

<u>קטע מס. 33:</u> מתוך ספרו של אבולעפיה או אחד מתלמידיו, כ"י שוקן. ויעל אלוהים מעל אברהם ידוע הוא כי אין האדם מכיר את בוראו עד שינקה מחשבתו מכל המונעים. ובהעדר המונעים אז הוא ראוי להשתמש הנקיה ברבא ובזוטא. מצורף למה שארז"ל בן ג׳ הכיר אברהם את בוראו. ואם תהיה מאותם היודעים מה הכרה זו תדע החכמה הזאת. ומתוך אותם החקירות שחקר החוקר ודרש נתברר לו ידיעת קונו בתכלית מה שיאפשר והישיגו שכל נפרד כ"ש שכל בחומר עד שאמ׳ עליו שהוא הוא המרכבה באמ׳ במקומות ידועים ויעל מעליו אלוהים וסמכו בזאת ההם כמו שסמכו. ודע לך כי פ"ו ר"ל אלהים הוא רמז לפנים שאינם מאירים וכמה פנים לפנים. אם פ"ו הנאמר באברהם בלשון עליה דע לך כי הוא סוד שר הפנים. כי השם ית׳ אינו נראה לשום נביא לא בימין ולא בשמאל לא בפנים ולא באחור אמנם הכל דרך השתלשלות וגבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם גבוה הם חיות הקודש מעל גבוה הוא שר הפנים עם כל מה שנלווה למעלה ממנו שהוא רמז למה שראה יחזקאל ע"ה. וגבוהים עליהם רמז לי׳ מעלות

שכליות א"כ מה שאמרו ז"ל בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו לא תחשוב שנאמר השכל האנושי בג' שנים כי כבר דברו בזה חכמי הטבע שעד י"ט שנים יקח האדם כל גדולה ר"ל שאז הכחות שהם מפתחות לכח השכלי כמו הכח המדמה והכח המתעורר והכח השכלי הם בתכלית התגברותם. ואלו הג' שנים שארז"ל הם כנגד השלש כחות שהם מפתחות לדעת חכמות אלוהיות והם כנגד עולם התחתון שהם המרכבה התחתונה שהם ד' יסודות שהם יסוד הכל. ועולם האמצעי שהוא עולם הגלגלים כי כפי התילאותם ודבקותם עם כח דומם ושפל דומם ואמצעיתי יוצרו דברים בעולם השפל דברי הדומים לפעולתם כי כל פעולת העולם השפל וקבלת שפעם מהסיבה היא באמצעות עולם האמצעי. ועולם העליון שהוא שר הפנים עם מה שנלוה למעלה ממנו. ואברהם אבינו ע"ה הכיר בכל אלו כמו שמפרסם זאת החכמה בס"י. ועדיין אינו רומז בכל אלה ג' עולמות י' מעלות שכליות הנאמ' למעלה ואם תבין זה תבין מאמר הכיר יותר משאר לשונות דע לך כי תכלית שלימות האדם הוא שידע סוד שר הפנים בכח הצירוף ואז ידע ע' לשונות ולא תחשוב של לשונות שאם תבין לשונות ממש תבין שטויות ושגעונות אמנם האמונה האמיתית היא שהשיג שר הפנים ששמו כשם רבו. וי"ל ע' שמות כאשר מבו- ארים ומפורשים בקבל' והם כנגד ע' שרים המושלים על האומות ודע כל אומה ואומה נמשכת מקשר שלו והוא הלשון בעצמו. מצורף על זה תבין מאמר ז"ל ע' פנים לתורה. כי שר הפנים ממונה על גלגל התורה שהוא גלגל השכל. והנה מאמר הכתוב והנה אנכי שולח מלאך לפניך כו' אל תמר בו וביארו חכמי לב אל תמר בו אל תמרני בו וגם דרך השתלשלות תבינהו יותר נעלם. וזהו סוד הצדיקים(!) הן הן המרכבה כי שר הפנים שהוא סוד חנוך הוא כסא הכבוד ותבין מלת כבוד מן הכת' ברוך כבוד ה' ממקומו כי כל המעולות המתפשטות בעולם השפל הם באמצעות דבר נברא כי אין הברכה מצויה אלא על דבר יש. והבן שהוא שר הפנים והוא השליח

הנכון בהרבה מקומות. ומי שהיה מאיר בזה השליח שהוא דבר נברא כאילו ממיר בדבר גבוה ממנו שהוא המלאך הגואל. ואז נתפרדה החבילה ואין מקום לחול עליו הברכה מפני התלי המכשף ואז תבין כי החסרון מהנבראים המקלקלים מעשיהם אינו עולה אלא על דבר נברא. ותבין עמו אנכי בצרה ע"כ.

וע' פנים לתורה כי שר הפנים ממונה על גלגל התורה שהוא גלגל השכל ואלו ע' שמות כולם מבוארים בחיבור ר' עקיבא ור' ישמעאל וכולם נודעים כפי צירופם וגימטריאו' ונוטריקון ושאר חלקי הצירופים והשם הראשון מטטרון והוא הנקרא יהואל וסודו ב"ן ועקרו אנ" והוא אליה"ו, וגם הוא שם מיוחד יוד יוד ו' והוא כפל שם והנה הוא גואל והוא בכל לבך ותבין מלת בכל טוב ואז תבין ויוי' ברך את אברהם בכל והוא מנהיג את העולם כל"ב המנהיג ע"כ.

<u>קטע מס. 34:</u> ספר מפתחות הקבלה מפי הר' ברוך שליח ציבור תוגרמי (כ"י פדיס 771)

זה פי' כוללם ספר יצירה המקובל בידינו מפי הר' ברוך ז"ל בשלושה דרכי הקבלה, והם בגימ' ונוטריקון ותמורה, וסודם "ורוח אלוהים חיים"; והוא המצוי בחשבון; כמו שאמ' "אחת לאחת למצוא חשבון", כלומ' בצירוף האותיות אחת לאחת ימצא שם יהוה, ועל כן אומר "ברוך הבא בשם ה'".

אמר הרב שליח צבור: "בשלושים ושתים נתיבות", הם ל"ב נתיבות שהם נמצאות בלב אדם, שהוא שלישי למציאה כלומר מלך שלישי המושל בשפלים, והוא כמלך במלחמה. כי אע"פ שאלו שלשתן, ר"ל: תל"י גלג"ל ל"ב הם מלכים הם גם כן נקראים ב' עבדים, כלומר: אדון יחיד מושל עליהם.

והנה ל"ב נתיבות. שלושים ושתים נתיבות נמצאות בתוך אותיות נאצלות, והם נכללים כך בשם יהוה, שחשבונו כ"ו אותיותיו ד׳ ומלותיו ב׳ [1]. והרי הסוד "ברוך כבוד ה׳ ממקומו" [2], והוא שני עליו: כסא כבוד מרום מראשון וגו׳.

וגם כך תמצא שכמו שיש תל"י סודו נפש"י שהוא ת"ם, או הפסוק מת עליו [3], נאמר "כסא", כמו שאמר כסא, כמו שאמר "תלי בעולם כמלך על כסאו", ואעפ"י שהוא כסא על כסא, כך גלגל בשנה, שהוא כמלך במדינה, כסא לכסא. וכן לב בנפש כמלך במלחמה, כסא לכסא הכסאה. ודע מה שהוא עניין מוכרח בקבלה, וכן ב"ל ראש התורה לתכליתה כנ"ל [3]. וצריך להפוק ב"ל לל"ב, זהו סוד לעשות מן "התכלית ראשית ומן הראשית תכלית ולחבר ולדבק זה בזה כדרך שלא תהיה הפרדות בחזרת החלילה, אלא כמחולת המחנים, שהוא סוד השם בנקודו הידוע, וזה יהיה בכח גמטריא, נוטריקון תמורה, וסוד גנ"ת [4]; והו"א ראשית ישראל, והוא סוד "הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב". וכן נאמר "לראש ולזנב". שהוא כתר או כרת [3]; – אם תהיה לראש אשריך [4], ואם תהיה לזנב [5] וי ואוי לך שאתה גוף לבר.

ואמנם, לראש הוא שם הפועל והוא סוד "אשריך" [4] כנ"ל ישראל וגו׳ ועוד: שלושים ושתים נתיבות סודם דבש [6], והוסף עליהם פלאות חכמה [7], ותמצא שלושים ושתים נתיבות פלאות חכמה, שהם ארבע הקצוות כ"ב [8]. והם אש, רוח, מים, ארץ, וסודם צורת כף כף [9].

והנה התורה מעידה ואומ׳: צורתי לי פנים והוא שאמ׳ חז"ל: אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות [10] של הלכה בלבד. והוא סוד אלף, שני עליה "אלף רוח, חק מכריע בנתים". וכן אמר, שבהם חקק השם שמו כמו שכבר הודעתיך בעניין ל"ב שסודו כבוד.

אמנם בדרך האחר אין סודו אלא כמה שאמר כבר בפרעה, ואומר: "כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו, למען שיתי אותותי אלה בקרבו". והנה כח שם המיוחד שמורה על אמיתתן. אחד שנים [11] זהו סוד "איכה ירדוף אחד אלף ושנים יניסו רבבה" [12]. אחד, שנים, איש אמונה [13]. וסודו איש אומן. והוא: כבד לב פרעה [13] כנ"ל. אלף, רבבה, חשובים [14] ולפיכך היו חשובין שבעים איש: אחד-אלף, שנים-רבבה [12] כנ"ל. שכן אמר: "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל". וזה סוד גדול ועיין בו. ומזה תדע באמת, כי מידת הדין בירח היא נפש באש, והוא סוד הנראה למשה ע"ה הנקרא "לבת אש" [16]. ומפני זה לא יוכל אדם לגשת [17] לפניהם. מכאן בתחילת מחשבה פן תאכלנו האש הגדולה, והוא סטן עומד על ימינו לשטנו [18]. והשם ברחמיו יצילנו ממנו ומן הדומה לו. ואין אדם רשאי להאריך בזה בכתב.

והנה החקיקה היא מעילת השמות השלושה, שהם יה יהוה צבאות. והשם ית׳ שאמר עולמו בהם והם תלות נבואה. והנה שלושה ספרים שהם החכמה והתבונה והדעת, נכללים בידי השם המיוחד. וכן באותיות כולם שהם ז"ך.

ספר ספר, סיפור, והוא סוד "שם׳ שם׳ לו חוק ומשפט ושם׳ ניסהו [19] והם שלושה שמות: שם שם ושם, ז"ק [20], וסודם עשרים ושנים [21]. עשר ספירות בלימה, כלומר: עשר שמות בלי מהות. כי השם ית׳ עצמו לא ימנה עם הספירות ואינו במדרגת אחד מהם, אלא למעלה מהם בכל. והוא המוציאם, ואי אפשר להוציאו מהם, ולו אינן כי הוא ישנן על כל פנים, והוא בכל והכל בו. וזה דבר שלא יושג בדברים מעשים אלא בחקירות חכמה יתרה.

ודע, כי בלימה הוא לבנה, לב הים[22] הגדול, או אמור כי הלבים הוא סוד הכלים[23] כי הוא עז כסאו[24], מפני שהלבנה ראשית התחתונים מצד אחד, ואחרית העליונים גם כן. וכן היסוד תלוי בפה מצד אחד ומצד אחד במלה[25]. והרי עשר ספירות בפה שהם האצבעות של הידים והוא מכריע ביניהם, וכן עשר ספירות במילה, שהם עשר אצבעות הרגלים, והיא מכרעת ביניהם. והנה הסוד הוא בפסוק "מי יעלה לנו השמימה", שהראשית מילה והאחרית יהוה[26], וזה פלא[27], והאמצעי אדם על השמים[28], ודע שבו אפשר להשיג מעלת יה יהוה צבאות[28] כנ"ל. שהוא שאמר העולם כמו שהודעתיך למעלה.

והנה אודיעך כל הסוד, כי יש אלף אדם על השמים[29]; ודע גם זה שהוא סוד גדול מאד. והנה הקנאה על זכר ונקבה מחזור דין שלם[30]. ובאמת הוא ראש מנין שר העולם[31]. ואמר עשרים ושתים אותיות יסוד, כלומר יסוד כל העולם[32].

והנה הוא סוד פה אל פה[32] כנ"ל. אדבר בו"; כלומר בזיווג המלך והמלכה[32] כנ"ל, כלומר בנשיקה[33], וזה הסוד אי אפשר לכתבו בפי' ולא למוסרו פה אל פה, אלא עד שישיג המשג עקרו תחילה, ואח"כ ימסר בקבלה לחושבי שמו ביראתו, וכולם נכתבו בך בדין, ור"ל בך יסוד אלו-הים, והוא השכל השופע על הנפש, כאשר קבלנו מפי משה בן עמרם ויוכבד בהודיענו אמתת לשון הקודש[34], כי הנפש או השכל שניהם נמצאו בלשון הקדש, ובהתחברם יחד, ר"ל הנפש והשכל, משומרים שש מאותן שלש עשרה מצוות, מקבלים שעשועים[35] מן היש ונהנין מזיו של שכינה. וסוד זיו השכינה כבר רמזתי אותו למעלה על ענין אחד שנים, וידוע שכן התורה נקראת הזאת על שם המיוחד[36], באמרו "דברי התורה הזאת", שהוא סוד צלם אלוהים, ולא יראה אלא ע"י מראה שהוא מדבר או אפשר שהוא גבריאל

מלשון ב"ס שרואה צורת האדם. והנה מידת רחמים כשיוכל אדם להשיג צורת א"ל י"ה. שלשה אמות, כולן מורות על החכמה שממנו נברא הכל, ותמצא שלשה דרכים לטובה ושלושה לרעה, כמו שאמרו: "שלשה שונאים שלשה אוהבים". שלושה שונאים. שטן שטן שטן, על עסקיהם של אלו בא מבול לעולם, והם ידועים שלשתן.

שלשה אוהבים הוה והיה ויהיה, זה דבר אחד, והוא החכמה הכללית[37] הכל וזה שלש אמות, כלומר אחת בפמליא של מעלה, כלי הוא באמ"ש.

שבע כפולות שש שדי, כלומר: כפל שבועות[38], והן בגד כפרת; וכן יביא אדם קטורת[39] להקטיר שני יצרים יצר האדם שטן[39] כנ"ל, והנה שטן סודו גוף רע[40], והוא גוש עפר. אם כן אמור עפ"ר שט"ן[39] כנ"ל ודי בזאת ההערה לכל משכיל בעל קבלה. שתים עשרה פשוטות, הם ה"ו ז"ח ל"ן ס"ע צ"ק, הם כ"ח ימים. ועתה הסתכל יפה הענין המופלג שהערותיך עליו ושים לבך לחשבו כראוי כמו שהודעתיך כבר, כי הסודות ראויין להודיע ליראי השם ולחושבי שמו. והנה עתה תהיה אחד מהם אם תשכיל בזה הסוד ביראתו.

עשרים ושתים אותיות, שלש אמות, שבע כפולות, שתים עשרה[40] פשוטות. דע כי אלו בארבע ענינים הם סוד כל המרכבה והוא גם כן סוד העולם העליון[41], והוא ב"כ, ג"ז, י"ב, וסודם יוד הא ואו הא[42], והם אדם עם דין קרח, וסודם פי' פה אל פה; כבר הודעתיך הכללים שבהם נכלל הכל ודעהו, מכאן ואילך פירוש הספר.

הפרטים מהם מוכרחים לדעתם באמונה, ואני צריך לפרוט מהם לך אלו המוכרח שכבר הספר מודיעך בפירוש איך תתנהג, בו ובידיעתו, והוא ברצוא ושוב, ומודיע לך אמתת הדבר שהוא כולו רוח הקדש, ומודיעך

הקצוות, שכן נמצא בגופך כאשר הם בעולם כולו. והנה כמו שזכרם בפי׳ שני שיבוא יסוד יותר, וכן ו׳ אחד. ויבוא הכל זאת[43], כלומר כל המרכבה אלהים, והוא זיו שכינה[43] כנ"ל, והסוד בו ידוע, והוא שם מיוחד, ועמו ב׳ כוחות והוא יוד הא ואו הא, שסוד דם זכר ונקבה, כלומר כ"ב ב"ך, או אמור אהוי יוהא[44]. שלש אמות אמ"ש, יסודן כלי זכות וכף חובה ולשון חק מכריעה בנתים, כמו לשון הפלס המכריעה בין מאזנים, והוא הרוח המתנועע מפה ומפה ופעמים מורה לזה ולפעמים לזה. וזה על פי הדין שדן בו המניעו לכל צד שירצה על האמת. וסוד אמ"ש, השאלה כי הלוחמין הם מ"מ שי"ן, והמכריע אלף, והן ה"א שי"ן ה"א למ"ד[45]. והוא סוד לשון יהודי וגומ׳ והוא מלאך השכל[46] שהוא כולו חשבון, יסוד שם יהוה[46] כנ"ל, המכריע אלף, והוא סוד "אלף המגן תלוי עליו", ודע זה שהוא סוד עולם השכלים[47] והוא אור לבושו[47] כנ"ל, שממנו נברא הכל. ואיני רשאי להאריך בזה יותר ודעהו.

והנה אמרתי לך למעלה בפ׳ כף זכות וכף חובה, שהם שניהם מילת לשון, אותיות מעור, כלומר בשניהם ארבע עניינים. בפה, שהוא הלשון אמר עליו החכם "מות וחיים ביד הלשון". ובמילה, שהוא הברית, יש בה בעילת מצוה, פריה ורביה, ובעילת זנות, ושניהם סוד גן עדן[48]. כלומר: פה או פה[48] כנ"ל, מילה או מילה[48] כנ"ל. אדם וחוה[49] גן ד׳ן[50] היהודי והגוי[49] כנ"ל, קנן[51], ושניהם חם וקר[52] קר וחם. ובזה יודע לך סוד קעקע, שהם פה מילה, מילה פה[53], ושניהם שדי יהוה[53] כנ"ל. עשרים ושתים אותיות יש להם חמשה דרכים לדעת סודן: חקקן חצבן שקלן, צרפן, המירן, ואח"כ צר בהם הכל. וכן הם גם כן חקוקות בקול בטבע, חצובות ברוח בטבע קבועות בפה בטבע בחמשה מקומות, והשתכל זכרו "קול רוח פה" שהוא סוד הנפש[54], לשון מדה, מולד שנה,

שם הנולד, כלומר: צדיק יסוד העולם, ובזה תבחן האמת כי השם יודע הנפש, והנה היא לבדה לשון החול[55]. ומראהו התעורר כי בתוספת שכל יעלה לשון הקדש[56]. והנה ההפרש בין תל"י שהוא תם בהיותו דת או דם[57], וכן בהיותו שם או שאר[58] וההפרש בין דם.

והנה בזה התעורר עוד בדבר מופלג נכבד, הוא סוד רא"ל[59], לשון החול ולשון הקדש, לשון הדם לשון הדת, והכל ברשות העולם העליון, כלומר: עולם עליון ברשותה. וזה הסוד הגדול מאד, כי אע"פ שהכל ברשות העולם העליון, הרי עולם העליון ברשותה של הלשון, והנה היא תשביע בה הגאולה. וכן הוא אומר בעתירת טל כמו שאמר נשבעת אתכם, ברמז, כלומר בסוד גן עדן, והסוד הידוע בעת הענן, הוא גורל זרבבל[60]. והנה נמצאו בו לשון החול ולשון הקדש, ואיני מודה, הכתב לשם רואה ומעיין, פה עניין והשבעה, כי אין כוונתי בכך. אמנם כל כוונתי להודיע כי הכל תלוי בה בהשבעת הלשונות, מפני זה ומפני זה אדבר בהם מעט ברמז שלא יותן מפורשים. מפני זה ארמוז כי השבעת הלשונות עשרה, חיצון, אמצעי פנימי. וגם בהשבעת הלשון סוד גן עדן הידוע מן שלש סעודות. כ"ו ס"ה פ"ו[61] שאדם חויב בהן בשבת בין יומם ולילה. ואם תדע עשרה לשונות תשביע יחד, ואם כן תשכחם עוד תכריח. אברהם יצחק יעקב בלי המרכבה, שהם הם המרכבה, אם תהיה עמך ברית יהוה[62] לעורך. ועולם הייתי מפריש העניינים יותר מבוארים לולי פחדתי[63], מטעות בו הרואה כעניין זה שלא יסבר ההכרחה הנזכרת כפי מחשבתך. כי יש יסוד בהכרחה ההיא מה היא ואינה כפשוטה, ואני אומר לכתוב ואיני רשאי, ואני אומר שלא לכתוב, ואיני יכול להניח לגמרי, לכן אני כותב ומניח, וחוזר עוד בו במקום אחר, וכן דרכי. וכבר פירשתי למעלה, כי לשון החול ולשון הקדש בי׳[64] או אמור בהא׳ וסודו בי׳, בעשרה. חמשה כנגד לשון א׳, לשון, כלומר א׳ מכריע בנתים. חמש או שליח[65] וכן חמשה

וחמישה [66], אש שא, שבת, ברית הפה, ברית המילה, שליח ושליח[66] כנ"ל. תרכב בעשרים[67] קרוב רחוק, רחוק קרוב[67] כנ"ל. בדרך זה שהעירותיך ברמזיו תוכל להבין עניינים רבים מסתרי התורה ומטעמיה, אם יש בידך דבר משרשי הקבלה האמיתית ומעיקריה הנצרכים לדעתם לכל מי שקורא עצמו בכלל המקובלים.

עשרים ושתים אותיות יסוד קבועות בגלגלברא"ל שערים. כבר הודעתיך רמז סודו שמתנהגות בשתי לשונות. שתי לשונות הוא סוד משפ"ך בראש. והרי יבוא בדרך זה בפי׳ אות ר"ש, או אמור י׳ש פ׳ר באות, והוא שר צבאות[68] השכלים פ׳ר ר׳ש. עיין הסוד הנכבד הזה. השכל מטרון וטלה סנדלפון האדם פה השכל שבו. האדם עי"ר, השכל חוש[69]. ולא אוכל להרחיב לך לשוני כרצוני.

אמנם לפי דעתי שתתעורר תמיד מעט מעט מזה ומזה, ואז תבין יראת יהוה לדעת אלוהים תמצא.

חזר גלגל פנים ואחור, יסודם עשרים ושתים אותיות יסוד פנים ואחור והוא בשלושים פאר או אפר, ענך או נוע, את תא, בסוד א"ת ת"א והם אש רוח מים, שהוא סוד אמ"ש והם ששה[70]. חזר גלגל פנים ואחור חזר גלגל פנים ואחר ששה ששה, ששה משמותם על האבן האחת וששה משמותם על האבן השנית וכן תמיד. וכן גזר פי הגבורה שהיא ששה על ששה כצורת מלאך ואדם, רפאל או איש[71] ובזה תדע כי באשר טבה ורעה הטוב והרעה. וכבר כתבתי כי ערבות הוא שבא והוא סוד נסתרי שבא קומץ כף זכות[72], והוא ע"ב, ראש, והצירוף כתוב בם מפורש.

אמנם עשרים חפצים עץ חיים[73] ז"כ הוא סוד נהר מחזר[74] יוצא מעדן. כלומר בגלגול אותיות ובגלגול אבנים.

והנה שבו האבנים אותיות בגלגול. עולם, שנה, נפש, ערב ובקר וצהרים[75]. והנה הלשון והמילה, ימין ושמאל וסוד "הטבע פנים ואחור"[76] וכן תאמר בו: גל עיני שדי[76] כנ"ל. אני צריך להפריש לך בין הפרקים, מפני שאני מדלג בפירושים ואיני מדבר בפרטים, והנה שש טבעות כללים השם והם חסדיו, והבן זה ואם תדע סתרי התורה וטעמי התורה, תדע שכולם נכללים בידיעת יהוה אחד ויתעלה שמו לנצח, ועל כן יש לך לרדוף אחריו תמיד. ואם ידעת הסוד הארבעה ענינים הנזכרים בפסוק אחד, והוא זה: את השם אלהיך תירא, אותו תעבד ובו תדבק ובשמו תשבע. ועוד כתיב בתריה: הוא תהלתך, הוא אלוהיך תשיג באמת בו. ועתה הסתכל הרמז בסודם כ"ז ו"ת ב"ו שמו, כלומר זכות שמו בו וסודו נפש או שכל[77] ודע זה.

והשני א"ת א"ת ב"ת ב"ת וסודו אדם הראשון, ומי שאינו נשאר בו מוצא תחתיו גהנום פתוחה[78]. והשלישי יר"א עב"ד דב"ק שב"ע וסודו יראה עבודה דבוק שבעה, פירוש נפש ושכל[79], ואיני רשאי להאריך. אמנם הסתכל בו, אולי תזכה לדעתו, אם אתה מכת המקובלים בידיעת השם. והרביעי תירא תעבד תדבק תשבע, וסודו שם זך ביה שמי[80] והוא השם אלוהינו יהוה כוז"ו כמוכס"ז כוזו שהוא סוד שם המרכבה.

אור צלם צלם אלוהים בגלגל חמה[81] ודע זה. והפסוק השני פירוש ואומר: הוא תהלתך והוא אלוהיך, הוא והוא כמו זה וזה[82], זה שמי וזה זכרי. סודו: ראשיתו ותכליתו אמת. הוא והוא תכליתו וראשית אחד. הראה לך אחד אמת והוא חותם תמיד[83] בשמו.

שנים עשר מזלות ואמצע: תהלתך אלוהיך, נפש האדם וסודו לילית[84]. ותוך: הוא והוא ר"ל והוא השם הידוע שהוא טוב, וסודו חז"ר אחור[85]. וה"ו יל"י הוא מראש השבעים ושתים, והוא רוח ידו צדיק יסוד עולם

בהיכל בין הנפש, הנפש בין הימין והשמאל. קנא שמו כמו שהרוח מכריע בין האש והמים. ואם תסתכל בסוד "הרוח בין אש ומים" תמצא סוד ערבות[86] מגיד לך האמת בו והוא סוד פי׳ עלם. וארבעתם רוח בינה רחב הגלגל חרב גנו זה[87] ועד עתה היה ערוה. ועתה בדעתך סודו ויסודו, שנא׳ עליו עשרים ושתים אותיות יסוד תדע איך יתחלף פאר תחת היותך אפר. והארבעה שמות הראשונים הם יסוד כל העולם. והם: וה"ו יל"י סי"ט על"ם, מודים כי מט"ה אלהי"ם ביד[88] הידוע. הוא פירושו: האלוהים מטה ליודעיו. השמר מאד בידיעתו ותמצא, כי יש מפתח ג לדבר תענוג כשאר המפתים, ודע זה, ובזה הסוד שלמו לך רוב הסודות איך יושגו על אמתתם.

כי אחר אמרו הארבעה דרכים משלימים את האדם בסוד נפש ושכל, אמ׳ לך: הוא תהלתך והוא אלוהיך. אחר שהודיעך סוד שם המרכבה כי לא יושג ממנו יתעלה אלא שמו. להשתכל אמתת מה שנכלל בשם שהוא ספר תורה, והוא גם כן ב"ד של מעלה[89], ועליו א"מ ר"ל על ספר תורה המורה אמתת השם יתעלה. הוא תהלתך והוא אלהיך, והוא מעיר מראשית אחרית והוא ראש שפע, שרש העולם, והוא מגיד ואומ׳ אותיות כסא הכבוד[89] כנ"ל.

כמו שיספר לך גם כן היות הקדש כסא הכבוד[90]. וזה כלו מורה כלל ספר תורה, ודע זה. וכן גם מגיד כי האופנים והשרפים כסא הכבוד[90] כנ"ל.

וכבר הודעתיך הספר הידוע, כי מאמ"ש נקרא הכל. ובאמרו מ"ם דוממת שי"ן שורקת, אלף רוח חוק מכריע בינתים, ידוע כי חוק הוא מנהיג או הפכו גהנום[91]. וגם מכריע הוא ספר או שם[92] בנתים בדעת יהוה[93]. עיין הפלגת סודו מ"ב ש"ש או שב שם, עוד, א"ב שרשו אדם, עצם השמש, וסודו מעלה ומטה שמש[94]. כלומר האדם הצדיק הוא בתוך

העליונים, והוא מכריע העולם לזכות. והרשע מכריעו לחובה, ותמצא תניך שהוא גלות, יהו׳ יות׳ עלה׳ אחד׳ תלוי זכות וחובה, וכן צדיק ורשע, נפש שכל, יצר ודעת[95].

ובזה תתעורר אף הסוד המופלג הנאמר במלת רא"ל והזרתך פנים ואחור שסודו צדק ורשע זכות וחובה.

וכבר הודעתיך גם כן למעלה התלוה בשתי לשונות. וסודו ברא"ש מ"ח ברו"ך או אמור רוכב ברכה ברוך, כי המ"ח הוא באדם במקום [illegible]"ה בגלגל, ודע זה, והוא סוד גן או אבן[96].

והנה תמצא סוד בעדן המח באדם אחד, והשתכל כל עניין ועניין על אמתתו, ואם תשיגהו הקריבהו אליך ותקרב אליו, ואל תתרחק ממנו, פן ישבעך וישנאך. ואם לא תשיגהו אל תטרח בו ולא ברצוא ושוב שעל דבר זה נכרת ברית.

סליק.

(אבל נ"א אם לא תשיגהו תטרח בו).

נשלם ספר מפתחות הקבלה

בעזרת אל עליון קדוש ונורא.

הערות לקטע מס. 34:

1. יהוה = 26+ 4+ 2 = 32.
2. כבוד = 32 = לב.
3. תלי = 440 = נפשי = תם = מת.
3. בראשית ישראל.
4. א. גנת = 12 = הוא. ב. גנת 453 = ישראל (א = 110, ר = 20, יר = 3) = ראשית (ת = 440, שר = 50, יא = 2, המלה 1). 3) לראש + לזנב = 620 = כתר = כרת.
4. לראש = אשריך (כי = ל).
5. לזנב = 89 = וי ואוי לך = גוף.
6. דבש: ד × בש (32×4).
7. חכמה = 55+1 הכולל=56.
8. 56+32 = 88 = 22×4.
9. אש רוח מים ארץ = 896 = צורת כף כף.
10. אמות = 13 = אלף + 1 הכולל.
11. אחד = 13 = שנים.
12. רבבה = 12 = אחד = שנים = אלף.
13. אחד + שנים = 413 = איש אמונה = האיש האומן = כבד לב פרעה.
14. אלף + רבבה = 320 = חשובים (מ׳ = 4). ההפרש י׳.
16. מידת הדין בירח = 733 = נפש באש – לבת אש.
17. לגשת = 733 = לבת אש.
18. שטן עומד על ימינו לשטנו = 733 (0=6 ע=7).
19. שם = 340 = ספר.
20. שם = 7; 3×7 = 21+6(ו) = 27 = ז"ק.
21. שם, שם, ושם = 1026 עשרים ושנים.

22. תמורה: בלימה = לבנה (מ+י=נ) = לב הים.
23. הלבים = בלימה = הכלים (כ=ב).
24. בלימה = 87 = כסאו.
25. היסוד = 85 = פה = מילה.
26. מי יעלה לנו השמימה.
27. פלא = 111 = מילה יהוה.
28. יעלנשממ = 450 = יה יהוה צבאות.
29. אלף (פלא = 111 = מילה יהוה) + אדם על השמים = מי יעלה לנו השמימה.
30. זכר ונקבה = 384. דין = 64. 6 × 64 = 384.
31. ראש מנין = 651 = שר העולם.
32. כל העולם = 201 = פה אל פה = המלך והמלכה.
33. זיווג = 32 + 1 = 33. נשיקה = 33.
34. משה בן עמרם ויוכבד = 795 = לשון הקדש.
35. הנפש והשכל = 796 = שעשועים.
36. הזאת = (א = 10) = 26 = יהוה.
37. הוה והיה ויהיה = 78 = החכמה.
38. שבע כפולות = 914 = שש שדי = כפל שבועות.
39. קטורת = 709 = יצר האדם שטן = עפר שטן.
40. שטן = 359 = גוף רע = גו(ש) עפר.
40. " עשרה חסר בכ"י.
41. כל המרכבה = 322 = העולם העליון.
42. ב"כ (22) גז (3 + 7) יב (12) = 44 = יוד הא ואו הא = 45 = אדם.
43. כל המרכבה אלוהים = 408 = זיו שכינה = זאת.
44. אהוי = יוהא = 22 = כב = בכ.
45. מ׳ ש׳ = ה + ה + ל.ש. = ה׳ ש׳ ה׳ ל׳.

46. ה"א שי"ן ה"א למ"ד = 446 = מלאך השכל = יסוד שם יהוה.

47. עולם השכלים = 551 = אור לבושו.

48. גן עדן = 177 = פה או פה = מילה או מילה. שניהם: מילה או מילה + פה או פה = 354 = חם וקר.

49. אדם וחוה = 70 = היהודי והגוי.

50. צריך לקרא "גן עדן" - ?.

51. צריך לקרא: "קנז"?.

52. עיין 48.

53. פה + מילה + מילה + פה = 340 = קרקע = שדי + יהוה.

54. קול רוח פה = 435 = הנפש.

55. קול רוח פה = 435 = לשון מדה = מולד שנה = שם הגול = צדיק יסוד עולם = השם יודע = לשון החול.

56. הנפש + שכל = 785. לשון הקדש = 795. ההפרש 10.

57. תלי = תם = דת = דם.

58. שם = 8. שאר = 1+7 הכולל = 8.

59. רא"ל שערים.

60. עב הענן = 247 = זרובבל.

61. יהו"ה (26), אדני (65), אלהים (86).

62. אברהם יצחק יעקב = 638 = ברית יהוה.

63. בחדתי כתיב.

64. היינו, ההפרש בין לשון הקודש ולשון החול הוא 10.

65. חמש = 348 = שליח.

66. צ"ל "חמש וחמש" = 702 = שבת, = ברית הפה = ברית המילה = שליח ושליח.

67. תרכב = 622 = בעשרים = קרוב ורחוק = רחוק וקרוב.

68. בפי אות רש = 999 = יש פר באות = שר צבאות.

69. עיר = 280 = סנדלפון. חוש = 314 = מטטרון.

70. ארץ רוח מים = 605 = ששה.

71. רפאל = 311 = איש.

72. שבא קמץ = 533 = כף זכות.

73. חפצים = 228 = עץ חיים.

74. נהר = 255 = מחזר.

75. עולם + שנה + נפש = 931 = ערב ובקר וצהרים.

76. הלשון והמילה = 487 = ימין ושמאל = הטבע פנים ואחור = גל עיני שדי.

77. כ׳ ז׳ ו׳ ת׳ בו שמו = 787 = זכות שמו בו = נפש או שכל.

78. אדם הראשון = 607 = גיהנם פתוחה.

79. יראה עבודה דבק שבעה = 786 = נפש ושכל.

80. שם זך = 367 = ביה שמי.

81. אור צלם = 367 = צלם אלהים בגלגל החמה.

82. הוא והוא = 30 = זה וזה.

83. אחד אמת = 454 = תמיד = חותם.

84. נפש האדם = 480 = לילית.

85. חזר = אחור.

86. הרוח בין אש ומים = 678 = ערבות

87. רוח בינה = 281 = רחב הגלגל = חרב גנו זה = ערוה = פאר = אפר.

88. והו ילי סיט עלם = 286 = מודים כי מטה אלהים ביד.

89. ספר תורה = 951 = בית דין של מעלה = הוא תהלתך והוא אלהיך = מראשית = הוא מעיר אחרית = ראש שפע = שרש העולם = אותיות כסא הכבוד.

90. 951 = חיות הקדש כסא הכבוד = האופנים והשרפים כסא הכבוד.

91. חק = 108 = מנהיג = גיהנם.

92. מכריע = 340 = ספר = שם.

93. בנתים = 502 = בדעת יהוה.

94. שרש אדם = 845 = עצם השמש = מעלה ומטה שמש.

95. צדיק ורשע = 780 = נפש שכל = יצר ודעת.

96. גן = צל = אבן = המח.

<u>קטע מס. 35:</u> מתוך ספר "שערי צדק" מאסכולת אברהם אבולעפיה (פורסם ע"י ג. שלום בקרית ספר כרך ראשון עמ' 127 ואילך).

(המחבר יוצא ומבאר בדף 57 עניין האספקלריא המאירה והשגתו של משה רבנו "שהשיג מראית הפנים מתחת מכסה הכף". וזה לשונו:)

והנה הצורות העבורות בו (ר"ל שעברו באספקלריא המאירה) דקות מאד וממהרות בה עברה לרוב דקותם, ויצטרך המעיין להיות עיונו דק מאד למשוך כל צורה בהעברתה ולהשיג מעלתה מבלי זמן. ואל תחשוב שאין כל הצורות עוברות עליה (על האספקלריא) הפנימית מאד. אמנם לרוב רוח־ניותם ומהירות תנועתם יעברו עליה ולא תרגיש בהם. ועל כן ית' וית' שמו אמר למשה: הנה מקום אתי ושמתיך בנקרת הצור כלומר בשורש ההתחלה הצוריית; וחמל עליו ית' ואמר לו הסוד להשלים השגתו: ושכותי כפי עליך, כלומר כל מה שתשיג מראות הפנים תשיגיה מתחת מכסה הכף. והנה כ'פ'י' בגמטר' ד'מ'י'ו'ן'... ודע שאם לא היה מכסה עליו לא היה משיג דבר מראיית הפנים, והיה קורה לו כאשר קורה לעטלף מאור השמש אשר הוא מסמא אותו ואינו רואה אפילו מה שיש ביכולתו לראות, והא ליחשך הלילה להשלים תועלת ראותו עד אשר באמצעות החושך ההוא יגיע אליו קצת אור מן הכוכבים ויראה כן קרה למשה ע"ה עד שהשיג קצת מן הצורות

שנקראות פנים מתחת מכסה הכף, אבל בראיית האמור לא היה צריך למכסה שכבר נתן לו כח בהשגתו בהיותה בתכלית ההפשטה.

ואני הצעיר פלוני אלמוני הדורך בעקבי הסוסים ומחפש בחדרי חורי השביסים תרתי בליבי למצא דברי חפץ בהפשטה וצורת ההבטה ואמצא מיני ההתפשטות שלשה. המונית, פילוסופית, וקבלית. ההמונית היא אשר שמעתי שדרכו בה פרושי הישמעאלים והוא שהם מסירים מצורת נפשם כל הצורות הטבעיות בכל מיני הסרתה עד אשר אומרים שאם תעלה על נפשם שום צורה רוחנית נבדלת מזה בדמיונם ומחזקתו לשער הענינים המתחדשים אצלנו קודם היותם ומהם מי שלא יספיק לו בגלוי זה רק מתענג בגלוי רוחני ההוא לפי מהותו. ושאלתי בעניין ר"ל איכות פעולתו ושמעתי שזו־כרים השם בלשון ישמעאל אללה, עיינתי עוד יותר ושערתי שאחר שהם זוכרים אותיות ומכוונים מחשבת נפשם לגמרי משאר מיני הצורות הטבעיות תפעלנה בהם אותיות אללה לפי טבעם ולרבוי פעולם והם מתפעלים ולא מרגישים ממה כי לא נמסרה להם קבלה. והנה הסרת כל הצורות הטבעיות אצלם נקרא מחיקה. המין השני והיא הפילוסופית והיא בתכלית הקושי להעבירה לרוב מתקה אצל השכל האנושי ושלימות השגתו בה, וזה כי הוא יצייר צורה בחכמה הלימודית על דרך משל, עוד יעבור מזאת להקיש עליה צורה אחרת מן החכמה הטבעית עוד אל האלוהית עוד ישוב להתגלגל על מרכזו לרוב מתק מה שיתחדש לו, ותמשכהו המתיקות עד שלא ימצא פתח ושער לצאת מאשר נצטייר בו כבר ואפשר שלפעמים בדוחק גדול יתעדן בצורת המשכת המחשבה ויתבודד לה שלא ילכלך שום אדם מחשבתו עד שתעבור מעט תתהפך כדמות להט החרב המתהפכת וסיבת זה גם כן האותיות המחשביות אשר הוא מצייר הענינים באמצעיתם ויגבור העניין אשר נצטייר בו בשכלו האנושי ויראה כי גדל כוחו בכל החכמות כי זה טבעו ויאמר כי העניין הפלוני בא אליו גלויו כדמות נבואה ולא ירגיש בסיבה, רק יחשוב שבעבור

המשכת שכלו האנושי לבד קרה לו זה. וכן מצאתי בדברי אחד מן הפילוסופים גדול בדורו ושמו בן סינא אמר שהיה מתבודד כשחיבר אותם החבורים הגדולים וכשהיה מתקשה עליו ענין היה מעיין בגדרו התיכון[3] וממשיך המחשבה בו ואם היה מתקשה עוד היה מוסיף עוד המשכת המחשבה ושותה כוס יין חזק כדי שיבא לידי שנה ותחזק תנועת המחשבה אשר היתה חיצונית בפנימיותו ויותר לו קושי החכמה ההיא, וזה גם כן צורת אותיותיו המחשביות הדמיוניות אשר היתה כוונתו להמשיכם על הענינים הקשים עליו פועלת בו דרך תנועותיהם והוא לא ידע.

ואם תקשה עלי ותאמר מדוע היום אנו מזכירים ומניעים ופועלים ואין שם הפעלות תשמע, התשובה במין הג׳ מענין זה בעזרת שדי ואני הצעיר אספר לכם אשר ניסיתיו בענין זה. דעו רבותי כי בראשונה היה לי חשק בלימוד התורה ולמדתי קצת ממנה ומן המקרא, רק לא מצאתי מי שידריכני בענין התלמוד לא מצדם רק מצד געגועי הבית ותענוג האב והאם, עד ששם בי השם כח לבקש התורה ויצאתי ובקשתי ומצאתי ועמדתי בענין התלמוד חוץ מארצי שנים. ועדין אש התורה בוער בי ואנכי לא הייתי מרגיש, חזרתי אל ארצי זמן לי השם פילוסוף אחד יהודי ולמדתי מעט מורה הנבוכים והוסיף לי חשק על חשקי. שמתי עצמי מעט בחכמות ההגיון ומעט בחכמת הטבע ונמתקה לי זאת החכמה מאד, כי הטבע כמו שידעתם מושך הטבע, מין במינו לא בטיל[4] והשם יודע ועד, לולא אשר קדם לי חוזק באמונה במעט אשר למדתי מן התורה והתלמוד כבר היה מתקלקל עלי ענינים רבים מן המצוות וזולתם אעפ"י שהיתה אש כונה שורפת בלבי ולא הספיק לי מה שגלה הרב על דרך העיון עד שזמן לי השם איש אלוהי מקובל והורה לי דרך הקבלה בראשי פרקים ואעפ"כ מצד אותו המעט אשר היה אצלי מחכמת הטבע, היתה הדרך נראית לי כדמות נמנעת. ענה לי מלמדי: בני מדוע אתה מכחיש ענין אשר לא ניסיתו אמנם ראוי לך לנסות ואם לא תמצא דבר

3. הוא תרגום ר׳ אחיטוב הרופא מפלרמו בביאור מילות ההגיון ו׳ ז׳ למונח המושג האמצעי בהיקש. 4. יבמות, דף פ"ב א׳.

ואין בך כל כך שלימות לתלות החסרון מצדך אז אמור כי איננה דבר. ולעולם בכל מה שהיה מדריך אותי היה מגביל לי הענין בגבול טבעי להמתיקו לי עד אשר יקבלנו שכלי ואכנס בו בחשק. נשאתי קל וחומר בעצמי ואמרתי זהו ענין אשר יש בו ריוח בלא הפסד, אראה אם אמצא דבר הנה הרוחתי ואם לאו מה שהיה לי הוא אשר יהיה.

שמתי את עצמי והורני דרך הצרוף והתמורות והגמט׳ ושאר דרכי ספר יצירה ובכל דרך היה מניח אותי לטייל בו שתי שבועות עד שתחקק הצורה בלבי בטוב, וכן המשיכני כמו ד׳ חודשים והיה מצוה עלי למחוק הכל והיה או׳ לי בני אין זו הכוונה שתעמוד על שום צורה מוגבלת ואע"פ שתהיה בתכלית המעלה כי כן דרך השמות כל מה שהם בלתי מובנים אך זאת היא מעלתם לעצמם עד אשר תגיע אל פעולת הכח אשר איננו ברשותך רק שכלך ומחשבתך ברשותו. עניתי לו וכבודך מפני מה מחבר ספרים בדרכי הטבעים משותפים בהוראת השמות? אמר לי בעבורך והדומים לך מן המתפלספים למשוך שכלם האנושי בדרך טבע, אולי תהיה ההמשכה הזאת סבה להבאתם אל ידיעת השם. והוציא לי ספרים מחוברים מאותיות שמות וגימטריאות אשר לא יבין לעולם האדם בהם דבר כי אינם מורכבות הרכבת הבנה אמ׳ לי זאת דרך השמות. באמת לא רציתי לראותה כי לא קבלה שכלי. אמ׳ לי שטות גדולה עשיתי שהראיתי אותם לך. סוף דבר שאחר שעברו עלי כמו ב׳ חדשים ונתפשטה מחשבתי וראיתי מתחדשים לי ענינים מעולים, שמתי את עצמי בלילות לחבר ולהנהיג חומר האותיות מנהג העיון הפילוסופי בקצת שינוי מעט כאשר אני עושה עתה. ועמדתי כמו שלשה לילות ולא הודעתיו. כשבאתי בלילה הג׳ בעבור חצות הלילה עלי והקולמוס בידי והניר על ארכובותי נתנמנמתי וראיתי שהנר הולך וכבה עמדתי לתקנו כביתיו כאשר קורה פעמים רבות למקיץ. ראיתי שהאורה נשארה. תמהתי תימה גדולה כאלו עיינתי וראיתי שהיא יוצאה מפני. אמרתי איני מאמין

הלכתי בכל הבית והנה הולכת עמי נכנסתי במצע ונתכסתי והנה היא הולכת עמי לפי שעה. אמרתי בודאי זה סימן גדול וחדוש אשר ראיתי כשהיה בקר הודעתי לר' והבאתי לו אשר חברתי ישרני ואמ' לי בני אלו היית משים נפשך בהרכבת השמות היה מתחדש אצלך ענין גדול. ועתה בני אמור לא תוכל לסבול שלא תחבר, תן חציו לשם וחציו לכם* כלומר תחבר חצות לילה וחצות לילה תצרף וכן הייתי עושה כמו שבוע אחד וכשנכנסתי בשבוע שני נתחזק בי כח העיון ולא הייתי יכול לכתוב החבור עד שאלו היו שם עשרה בני אדם לא היה אפשר להם לחבר מה שהיה נשפע עלי דרך משל. כשהגעתי ללילה שלישי לזה הכח אחר עבור חצות הלילה הכח נתפשט ונתחזק עד למאד והגוף נחלש, שמתי את עצמי לקחת שם של ויסע לצרף בו ולגלגל. אני בהיותי מגלגל שעה אחת קטנה והנה נתגדלו האותיות בעיני כדמות הרים גדולים על דרך משל ורעדה גדולה אחזתני ולא עצרתי כח ועמדו שערותי וכאלו אינני בעולם. מיד נפלתי כי לא הייתי מרגיש שום כח בכל אבר. והנה כדמות דבור יוצא מתוך לבי ובא עד שפתותי מכריע אותם להתנועע אמרתי שאם חס ושלום רוח שטות היא שנכנסה בי והנה ראיתיה מדברת חכמות, אמרתי ודאי כי זה רוח חכמה היא, והנה אחר שעה קטנה שב עלי הכח הטבעי וקמתי חלוש מאד ועדיין לא האמנתי בעצמי והוספתי עוד לקחת את השם לצרפו כאשר עשיתי בראשונה והנה פעל בי אותו הפועל בעצמו ועם כל זה לא הייתי מאמין עד שניסיתיו כמו ד' ה' פעמים כשקמתי בבקר הגדתי לרב אמ' לי ומי הרשה אותך לגעת בשם, אמ(רתי) לך לא תצרף אותיות לבד אמ' לי זו ודאי מעלה גדולה מן המעלות הנבואייות, היא והוא רוצה להפרידני כי ראה שנשתנו פני ואמרתי לי למען השם אפשר לך למסור לי שום כח שאוכל לסבול הכח ההוא היוצא מלבי ולקבל ממנו כי הייתי רואה להמשיכו ולקבל ממנו כדמות מעיין ברכה גדולה מלאה מים אם יפתחה האדם ישקע במימיו ותפרד נפשו ממנו. אמר לי בני השם ימסור לך אותו הכח כי איך

---

* עפ"י פסחים ס"ח ב'.

אותו ברשות אדם ועוד פעל בי בליל שבת כדומה לזה ושני סימנים היו לי בענין כשהייתי יודע שאני מוכן לקבל אחר עבור שתי לילות בלא שינה כי אם מעיין יום ולילה בצירופים ובעיונים מושכלים בידיעת המציאות הזה ובטול כל המחשבות הזרות, הסימן האחד הוא תגבורת המחשבה בדרכים מושכלים עמוקים מאד לפי הטבע וחולשת הגוף ותגבורת הנפש עד שהייתי יושב כל עצמי נפש. והסימן השני שהיה כח המדמה בי חזק, והיה נראה לי כאילו מצחי כשכר (נשבר?). אז הייתי מכיר כי אני מוכן לקבל השם. נסיתי גם כן בליל שבת בשם הגדול המפורש. ומיד כשנגעתי בו והנה החלשתני (נחלשתי) מאד ויצא ממני קול ואמר מות תמות ולא תחיה ומי הביאך לנגוע בשם? והנה מיד התנפלתי והתחננתי לפני המקום ואמרתי: רבונו של עולם לא נכנסתי לזה המקום אלא לשם שמ' כמו שכבו' יודע ומה פשעי ומה חטאתי הלא נכנסתי כי אם לדעתך והלא צוה דוד לשלמה דע את אלהי אביך ועבדהו וגלה לנו משה רבי' ע"ה וזה בתורה באמרו הודיעני נא את דרכיך ואדעך וכו' כי אז אמצא חן בעיניך. ואני בתוך כדי דיבור והנה כדמות שמן המשחה משחני מראשי ועד רגלי והקפתני שמחה גדולה מאד ואיני יודע להעריך לה דמות לרוב רוחניותה ומתק תענוגה. זה כולו קרה לעבדכם בהתחלתו, וחלילה וחס ושלום כי לא מפני התפארות ספרתי זה המעשה כדי להתגדל בו בעיני ההמון כי אני יודע באמת שהגדלה ההמונית היא חסרון ופחיתות בערך אל מבקשי המעלה האמיתית הנבדלת במין ובסוג כהבדל האור מן החושך. ואם יעיינו בו מתפלספים מאומתינו הנמשכים אחר המושכל המוטבע וחלש כח שכלם מאד בסתרי התורה יצחקו עלי ויאמרו ראה איך רוצה להמשיך שכלנו זה בדברים ספוריים כלו' מזי רוח ומעשיות ודמיונות אשר בלבלו דעתו וחשבם לאמיתיות למיעוט כח שכלו בחכמת הטבע. אמנם אם יראום מקובלים שהשיגו קצת מן הענין וכל שכן אם נתגלה להם דבר על ידי שום נסיון ישמח בם ויאותו הדברים בעיניהם. רק יקשה עליהם על אשר גיליתי כל זה מפורש. ואני השם יודע ועד בי, כי כוונתי

בזה לשם שמים והייתי רוצה שכל אדם מאומתנו הקדושה היה יותר מעולה ממני בזה הענין ויותר נקי, שמא היה אפשר לגלות דבר מה שלא הייתי יודעו, שזה חכמה האמיתית דרכה אינה מקובלת קראה והמוסר לזה ולזה אינו נפרע והוא באמתתו אחר מלמד לכל בריותיו המוכנים לקבל בחנם לפי מידת חסדו השלימה וחפץ בו שנתדמה לו בשלימות מידותיו ולא יכולתי לסבול שלא להשפיע על זולתי מה שהשפיע השם עלי ובעבור שזו החכמה אין עליה מופתים טבעיים מפני שהקדמותיה רוחניים כדמות התולדת הוצרכתי לספר זה המעשה אשר השיגני עפ"י הנסיון כי אין מופתי זה החכמה באמת אלא מנסיונות, ודומה מי שלא ניסה אל מי שניסה בזה הענין כפי שהשיג מושכל אחר מופתים רבים ותולדות רבות אל מי שלא השיג אלא תולדה ראשונה אשר תראה בערך אל האחרונה בדמות הכריית עד שיביאהו המשכיל ההוא בידיעת אותם התולדות הרבות אשר אומת ליו אותו הענין בהם במופת מושכל אחרון ותנוח דעתו. כן אני אומר לי שיכחיש זה הדרך: אני אתן לו בו מופת נסיוני במה א׳ שאעיד לפנים בע"ה בחכמת האותיות על דרך ספר יצירה בפעולות הרוחניות אשר נסיתי. אמנם הגופניות לא ניסיתים, והענין אצלי אפשר היות לו צורה ואינני חפץ בה כי היא בזויה והכל בערך אל שלימות הנפש ברוחני, ואדרבה הוא אצלי הפועל בה מחלל את השם; ולזה רמזו רז"ל באמרם כשרבו הפריצים וכו׳ כי הנכנס אל זו הדרך, יצטרך להיות לבו דואג בקרבו אפילו על הענינים הטבעיים ההכרחיים מצד היותו מורכב ממנו ונקשר בו; כל שכן בבקשת היתרונות תמים דעות. ואם כן הנני מיישר דעת כל מי שרוצה להכנס בזו הדרך, שתהיה כוונתו לשם שמים ושלא יכחיש דבר מאשר לא ידע עד שינסנו. וידעתי שאם הוא שלם ולא יפעל בו הנסיון יתלה החסרון בו, כי לא הוכן הכנה ראויה לקבל, ואם הוא חסר, יתלה החסרון בענין כדמות בעל המופת הנגלה אשר לא היה לו חדוד שכל להכנס לפנימי ומכחישו. אעפ"כ האמת אמת כי היא

בעצם מציאותה ואעפ"י שלא ישכיליה, עד שיזמן השם משכיל יתפשט שכלו בה ויתענג במציאותה ועל אותו נאמר שכל העולם נברא בעבורו ר"ל עולם האמת אשר פקח השם עין שכלי בו והתענג עליו ונתן לו משאלות לבו לקבל הדברים האמיתיים.

המין השלישי והיא הקבלית, הוא שיחובר בנפש האדם שרשים מן החכמה התלמודית והטבעית אחר עברו על פשטי התורה והאמונה להרגיל שכלו בחדוד החכמות ולא יהיה פתי מאמין לכל דבר ולא יצטרך אל כל זה אלא מצד היותו מוטבע ונאסר, שאין ראוי למשכיל האסור בבית האסורים שלא יעיין במאמרו לבקש שום חור או נקב קטן לברוח ממנו. אלו היה לנו נביא היום מורה לנו הכלים המחדדים השכל הטבעי והממציאים הצורות הדקות להתפשט מהם, לא היינו צריכים אל כל אלו החכמות הטבעיות מצורף אל היותנו מקובלים מן השרשים הנקראים ראשי פרקים על דרך ספר יצירה באותיות והיא דרך רחבה מאד יתגלה ממנה סודות נפלאות בין בטבע בין באלוהות ובין בגלגלים ובנטיות ובתנועות הישרות והספירות על פי גלגול האותיות. אמנם הנביא היה מוסר לנו סתרי מחברת האותיות ומחברת התנועות בהם הנקודים ודרכי ההברות ושבילי ההמשכה בכוחות הנעלמות הפועלות וסיבת המניעה לפעמים מן העליונים מה היא, כמו שנא׳ לברוך בן נריה ואתה תבקש לך גדולות גדולות אל תבקש כלו׳ שמדת הדין היתה מונעת העזר האלוהי מתבוע בו. כל זה היה מוסר לנו בדרך קרובה מאד ואנחנו עתה נצטרך להרחיקה בגלגולים רבים ולחבר התנועות חבור הכרחי מוגבל ולצאת ולבא אולי יקרה האל לקראתנו. שבודאי כל מה שנשיג מן החכמה הזאת איננה רק במקרה לפי מהותה, אעפ׳ שהיא בעצם לפי מהותינו. ואמנם צורת דרכה בתחלתה תכלול טהרת הגוף שהגופני דמיון לרוחני. עוד תתעלה מדרגה אחרת לטהר המדות הגופניות והנפשיות וכל שכן מידת הכעס והדאגה על דבר חוץ מהשם ואפילו לעיין ולהשגיח בבנו היחיד הנאהב

לו וזהו סוד והאלוהים נסה את אברהם שהוא בגמט׳ כ"ו מלא והרמז ואתה ב׳ן אד׳ם. עוד יתעלה אל צורת טהרת נפשו מכל שאר החכמות אשר (למד) והסבה בזה מפני היותם טבעיות מוגבלות מלכלכות הנפש ומונעות אותה מלעבור בה הצורות האלוהיות אשר הם דקות מן הדקות וצורה קטנה, אשר היא ענין גדול ופנימי בערך אל המושכל הזה הטבעי הוא לכלוך ומסך גדול בערך אל הרוחני וזה כלו לרוב דקות הענין. והנה אם כן יצטרך אל התבודדות בבית מיוחד ואם יהיה בית שלא ישמע בו קול יהיה יותר חשוב מחובר אל היותו בהתחלה תכשיט הבית בעשבים לחים לעדן הנפש הצומחת המשותפת עם החיה. עוד יעתק אל קול נעים ונגינות בפסוקי דזמרה ובחשק התורה לעדן הנפש החיה המשותפת עם המדברת. עוד יעתק אל ציור המושכלות והבנת דבר מתוך דבר. עוד יעתק אל תנועת האותיות אשר הם בלתי מובנות להפריד הנפש ולטהרה מכל הצורות אשר קדמו לה. וכן יעשה בתקון החמר במאכל ובמשתה, יתקנהו על פי מעלות וערכים. ואמנם צורת תנועת האותיות כבר נעורר על קצת מדרכם בשער האותיות. עוד יעתק אל מעלת הדלוג כד"א ודגלו עלי אהבה והוא שאחר כל הפעלים אשר עברו עליו יעיין במהות מחשבתו וימשוך ממנה כל דבור בין מצויר ובין בלתי מצויר. וכל אלו הפעלים צריך שיניעם בתנועה מהירה מחממת המחשבה ומגדלת החשק והשמחה, עד שיתבטלו ממנו תאות המאכל והשינה וכל דבר זולת מה שהוא לרוב החשק ומגבורתו. והנה בהמשכתו הדבורים מן המחשבה הכריח עצמו עד שתצא מתחת רשות שכלו הטבעי שאם ירצה שלא לחשוב לא יוכל, וידריכנה במעלות תחלה בכתב ובלשון ועוד בפה שהוא הציור וכשתצא מתחת רשותו, יצטרך אל טורח אחר והוא ההמשכה ממקורה בדרך מעלות עד שיגיע אל מעלה שירצה להכריחה, שלא תדבר ואין לו יכולת עליה, ואם יש ביכלתו להכריח ולהמשיך יותר תצא מפנימיותו לחוץ ותצטייר לו בכח הדמיוני הזך בצורת מראה זכה וזהו להט החרב המתהפכת

שיחזור הא(ו)ר ויתהפך להיות פנים, ויכיר מהות פנימיותו מחוץ לו כדמות האורים והתומים שתחלה מאירים מבפנים והגדתם אינה ישרה מסודרת רק מצטרפת מפני היות הצורה בלתי שלימה נפרדת לעצמותה עד שתבדל ותתלבש בצורה דמיונית ובה מחברת האותיות חבור תמים מסודר ומוכן. וכמדומה לי שזאת הצורה נקראת אצל המקובלים מלבוש. ואמנם מענין השמות ופעו-לותיהם כבר הערנו על ענינם במעשה הנסיוני אשר קדם לנו זכרו, והנה א"כ הסבה אשר אנו מזכירים השמות ומניעים אותם ואינם פועלות קדמה לה שתי סבות, האחת ההכנה בכל אלו הצורות מצורף אל המזג השלם בעיקר יצירתו אחר היותו מושבע בטבע סנדלפון שר האחור. והסבה השנית היא שאחר שיפריד מחשבתו מתחת רשותו לא יפגע בה העזר האלוהי אשר מצד מט-טרון שר הפנים וזהו ענין אמר׳ מדת הדין מעכבת כלומר סנדלפון השוער והקושר והסוגר כל שערי מעלה ושולח מלאכיו אשר הם מלאכי חבלה וכו׳ והנה אם כן אם תצא מחשבתו מרשותו ולא ישתתף אליו עזר אלהי לטבעו לא יוכל לחזור יהיה מסוכך מן השדים והשטנים והרוחות הרעות, וזהו ענין פלוני הציץ ונפגע כלומר נשתתה, כי ד׳ מידות בנכנסים לפרדס: או יציץ וימות לרוב אורת האלוהות המושכת אור הנפש לחולשתה בערך אליה או יקצץ בנטיעות ויחשוב שני רשויות ויאמר לית דין ולית דיין או יכנס בשלום ויצא בשלום מפני שתוף עזר מטטרון בהכנסה ועזר סנדלפון ביציאה. הנה נשלמה שער היו"ד לפי הנסתר הכוללת עשר הספירות עם מערכותיהן וכליהן המתראין ומתגלין בכאן.